

Debesuota, diena 25°, naktį 20°
Saulė teka 7:17, leidžiasi 4:28

1973

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1 - 6106
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV

Price 15c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Gruodžio-December 31 d., 1973 m.

Kaina 15c

307

SVARBUS IZRAELIO PARLAMENTO RINKIMAI

SOLZENICINAS ATIDENGA RUSŲ KOMUNIZMO TERORO BAISUMUS

NEW YORKAS. — Jau praėjusį šeštadienį Naujųjų vedamajame buvo paskelbta apie naują Solženicino, Nobelio laureato, atsiminimų knygą. Šeštadienį New York Times pradėjo spausdinti tos knygos ištraukas, kurios eis tris dienas. Amerikos spauda kaip didžiausią žinią paskelbė apie šios knygos pasirodymą, kuris lyginamas su bombos sprogdimu ir didžiausiu smūgiu Kremliniui. Kartu Solženicinas meta Kremliaus režimui iki šiol didžiausią iššaukimą. Dėl šios knygos jau pasikorė Elizaveta Voroienkaja, pas kurią KGB buvo radusi šios knygos kopiją.

Solženicinas įvadė rašo: "Skiriu šią knygą tiems, kurie neliko gyvi apie visa tai papasakoti. Ir teatleidžia jie man, kad ne viską mačiau, ne viską atsiminiau, ne viską supratau".

"Su skaudžiančia širdimi aš daug metų laikiau šią knygą ir nespausdinu. Mano pareigos gyviesiems nusverė mano įsipareigojimus mirusiems. Kada tačiau rankraštis jau pateko į valstybės saugumo rankas, aš nebe turiu kito pasirinkimo, kaip tik tuoj pat knygą išspausdinti".

Rusų kalbos laida išėjo praėjusį penktadienį Paryžiuje, išleista YMCA spaustuovės. Pavašarį knyga išeis anglų kalba, ją leidžia Harper and Row New York. Knygoje aprašyti sovietų valdžios persekiojimai nuo 1918 metų iki 1956 m. Silženicinas pats praleido Gulag stovyklose 11 metų. Jis vaizdžiai prodo, kad jokia kita tauta tiek nekentėjo nuo savo valdžios. Kiek kentėjo rusų tauta nuo sovietų režimo. Jo duota statistika prodo, kad sovietai toli pralenkė carus areštų skaičiumi, kalinių sąlygomis, žudymais, kanikinimais ir t. t.

Gulago archipelagas" palyginti su sovietų pareigūnais su naujai karu nusikaltėliais ir reikalauja jiems teismo. Knyga pirmą kartą viešai atidengia, kad valdymu dalyvių daug dar yra gyvų ir veiklių valdžios gyvenime. Pirmą kartą viešai dėl visų teroro veiksmų apkaltinamas pats Leninas, kuris dar 1918 m. sausio mėn. ragino bolševikus" nušauti nuo Rusijos žemės visus kenksmingus valbus", sekančiais 1919 m. Leninas rašė Maximui Gorkiui, patardamas "neikvoti savo energijos verkšlenimams dėl supuvusių intelektualų".

Solženicinas sako, kad knygoje sudėta medžiaga surinkta ne jo vieno, bet dar 227 žmonių. Tik laimingas atsitikimas atidavė jo rankas daug laisvų ir pasakojimų. Jis pridėda: "Autorius, kuris lieka tylėti yra pats bendradarbis visų žiaurumų, kurie jo tėvynėje vyksta".

Autorius pratarmėje sveikina ir visus būsimus skaitytojus, nes pats skaitymas", jei laisvė neatėis į mano šalį, bus labai pavojingas, todėl aš sveikinu būsimus skaitytojus vardu tu, kurie žuvo", sako rašytojas.

Kohoutek kalbėjo su astronautais

HOUSTONAS. — Kometos Kohoutek atradėjas, Hamburgo observatorijos astronomas dr. Lubos Kohoutek kalbėjosi per radiją iš Houstono erdvės tyrimų centro su astronautais Pogue ir Gibson Skylab laboratorijoje. Šeštadienį astronautai dar sykį išėjo iš Skylab į erdvę studijuoti kometos.

IŠ VISO PASAULIO

ČIKAGA. — Adler Planetarium skelbia, kad Kohoutek kometa bus matoma Čikagoje su nuoga akimi nuo trečiadienio vakaro. Kiekvieną sekančią naktį kometa bus vis ryškesnė ir matoma pietvakarių pusėje vis aukščiau danguje iki vasario pirmos savaitės. Geriausias matomumas, jei dangus bus neapsimaukęs, bus nuo sausio 5 iki 20.

ČIKAGA. — Visi degtinės parūšėvių Čikagoje sutinka, kad šiais metais alkoholinių gėrimų pardavimas sumažėjo. Prieš šventes parduotuvės pardavė 22% daugiau, negu pernai. Spėjama, kad žmonės, taupydami gazoliną, daugiau sėdi namie ir geria.

WASHINGTONAS. — Oregono gubernatorius Tom McCall pareiškė, kad jis nesutiks, kad karo aviacija sautų per jo valstiją savo Minuteman raketas. Protestuoja ir Idaho gubernatorius Cecil Andrus.

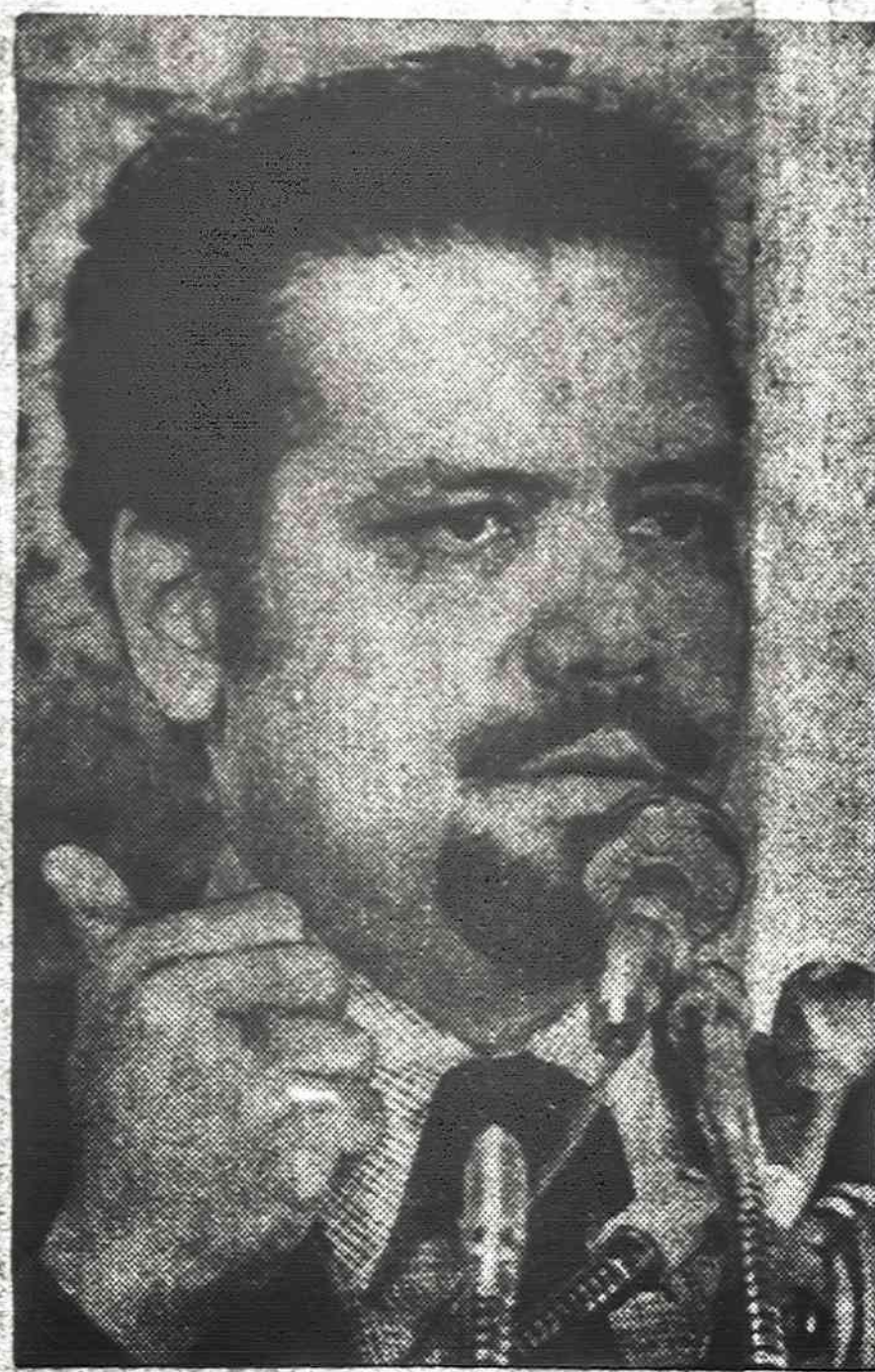
ČIKAGA. — Daily News paskelbė mokslinių tyrinėjimų rezultatus: geriausias alkoholinis gėrimas, duodąs mažiausiai pagiriojimo kančių yra vodka, o daugiausiai skausmu sukeltą brandy, po kurios eina raudonas vynas, romas, viskis, baltas vynas ir džinas.

DETROITAS. — General Motors paskelbė, kad ji turės iš darbų paleisti 86,000 darbininkų, nes naujų automobilių pardavimas sumažėjo 12%. Kai kurių fabriku bus uždaryti 10-šiai dienų, o kituose bus panaikintos naktinės pamainos.

BORDEAUX. — Keturi vyrai, užsidėję ant galvų kaukes, turėjo slaptą spaudos konferenciją pietinėje Prancūzijoje. Jie pasisakė esą baskai iš Ispanijos, kur jie nužudė premjerą Blanco ir du jo sargybinius. Po atėmimo jie pabėgo į pietinę Ispaniją, perėjo į Portugaliją ir jūra iš ten atplaukė į Prancūziją. Visi keturi priklauso baskų "Tėvynės ir Laisvės" organizacijai.

SAIGONAS. — Pietų Vietnamas vėl pradėjo derėtis su komunistais dėl apsikėtimo belaisviais. Norima kuo greičiau baigti pasikeitimą, kad paleisti belaisviai ir politiniai kaliniai galėtų su savo šeimomis švęsti būdų Naujus Metus, sausio 23 d. Saigono valdžia dar turi paleisti 534 civilius ir 83 kareivius, komunistai: 224 civilius ir 410 kareivių.

Lubos Kohoutek pareiškė, kad astronautų tyrinėjimai pasakys žmoniui, kaip kometos apsidaro, iš ko jos susideda. Tuo pačiu žmonės daugiau sužinos apie visos saulės sistemos atsiradimą.

Saudi Arabijos naftos reikalų ministras Seikas Ahmed Seki Yamani (tikino kitus arabų šibalo tvarkytojus, kad per didelės naftos gamybos sumažinimas gali pakenkti patiems arabams.

VENECUELA PAKELĖ NAFTOS KAINAS

CARACAS. — Venecuela paskelbė, kad nuo sausio 1 d. jos naftos kaina pakeliamą iki 14.08 dol. už statinę. Paskutinis kėlimas sudaro 81%. Tai jau 11-tas Venecuelos naftos kainų pakėlimas per praėjusius metus. Pernai sausio mėn. statinė naftos kainavo 3.11 dol. Neabejojama, kad Amerikoje tas prisidės prie gazolino ir kitų skysčių kuro kainų pakėlimo, ypatingai Rytiniame pakraštyje.

Amerika 16% savo naftos importu gauna iš Venecuelos, kitus 4% — iš Irano ir 9.5% gauna iš Viduriniųjų Rytų. Importai iš Kanados sudaro apie 25%. Iš viso Amerika importuoja apie 35% savo sunaudojamos naftos.

Venecuela pagamina kasdien 3.4 mil. statinių nevalytos alyvos ir jau išvalytą naftos produktų. Iš to kiekio 1.7 mil. statinių eina į Ameriką, daugiausia į Rytinį pakraštį. Kitus 800,000 statinių perka Kanada ir 270,000 statinių gauna Vakarų Europos valstybės.

Likutis eksportuojamas į Pietų Ameriką ar sunaudojamas pačioje Venecueloje, kur gazolino galonas kainuoja 12 centų.

Buvo laukta, kad Venecuela savo naftos kainą pakels, tačiau buvo spėjama, kad ji prisidės prie arabų kainos. — 11,56 dol. už statinę. Niekas nelaukė, kad kainos bus pakeltos iki 14.08 dol.

William Simon, energijos istaigos direktorius šioje fotografijoje neverkia dėl skysčio kuro stokos, bet nubraukia sąrašą, atsiradusią dėl aštrios temperatūros svyravimų.

Europos rinkoje stiprėja doleris

PARYŽIUS. — Europos valiutos centruose labai sustiprėjo dolerio pozicija. Taip įvyko dėl Amerikos stipresnės padėties energijos krizės metu. Amerika sunaudoja daug naftos, bet daug jos ir pagamina ir todėl mažiau pergyvena energijos krizę. Amerikos akmens anglies atsargos yra didžiausios pasaulyje. Amerika greičiau gali pasistatyti ir atominę energiją varomas jėgaines.

Po dviejų dolerio nuvertinimų, Amerikos prekyba su užsieniais jau duoda perteklių. Lapkričio mėn. prekybos statistika rodo labai mažą perteklių — tik 85.7 mil. dol., tačiau dėl to kaltos pakilusios naftos kainos. Per visus šiuos metus 11 mėnesių Amerikos prekybos balansas davė 765.9 mil. dol. perteklių, kada pernai buvo 6 milijonų deficitas, o 1971 m. deficitas buvo 2 bil. Šiais metais Amerikos eksportui padidėjo, palyginus su 1972 m. net 42% ir siekė 69.7 bil. dol.

Šios geros žinios atsiliepė ir New Yorko akcijų biržoje, kur pakilo akcijų kainos.

TAMPPA. — Amerikos Teisiminų draugijos pirm. Chesterfield Smith pareiškė, kad, jo manymu, prezidentą Nizoną reikėtų apkaltinti ir pašalinti.

LONDONAS. — Aukso kainos vėl pakilo Europos biržose. Doleris stipriai laikėsi Paryžiuje, kiek silpniau Londone, kur aukso uncija pakilo iki 113.75 dol.

ANDERSON. — Kalifornijoje penktadienį nuo bėgimų nuvažiuo Amtrak traukinys ir 83 asmenys buvo sužeisti.

Ruošiasi bandyti Minuteman raketas

WASHINGTONAS. — Karo aviacija planuoja išbandyti keturias Minuteman raketas, pirma išėmus jų atominius užtaisus. Iš Montanos tos raketos būtų išautos į Ramųjį vandenyną. Joms parinktas toks kelias, kuris eity per mažai žmonių apgyventas vietas. Iš kiekvienos raketos pakeliami nukristų į žemę penkios dalys. Apskaičiuota, kad jos nukristų į valstybinius miškus.

Kongresas kartą jau atsisakė duoti tokiems bandymams lėšų, tačiau tos raketos, Pentagono pareiškimu, dabar yra tiek patobulintos, kad gyventojams jokio pavojaus nebesudarys. Jas reikiama išbandyti iš jų pastovių lizdų Amerikos vidury, nes anksčiau visi bandymai buvo atliekami iš Vandenbergo aviacijos bazės ir raketos skrisdavo išimtinai virš vandenino. Bandymai planuojami 1975 metais ir kainuos 27 milijonai dol.

Atidėjo pašto kainų pakėlimą

WASHINGTONAS. — Pašto valdyba buvo numačiusi pakelti patarnavimų kainas nuo sausio 5 dienos, tačiau dabar pakėlimas atidedamas iki kovo 2 d. Pragyvenimo kainų taryba nutarė, kad pašto kainų negalima kelti daugiau kaip 15%. Pakėlimo atidėjimas kaip tik ir patenkina tą tarybos reikalavimą. Nuo kovo 2 d. pirmos klasės laiška kainuos ne 8, bet 10 centų. Oro pašto laiška kainuos ne 11, bet 13 centų.

Libija kursto arabų sukilimą

BEIRUTAS. — Karingasis Libijos vadas pulkininkas Quadafi pasiskalbėjęs su Libano laikraščiu Al Massa pasakė, kad visi arabai turėtų sukelti savo šalies revoliucijas ir tuo uždrausti savo valdžios derėtis su žydais. Palestiniečiai partizanai turėtų tokia revoliucijai vadovauti, nes taika jiems bus kenksminga ir įteisins Izraelio valstybę.

Nors Libijos vadas karštai ragina kovoti prieš taiką, Washingtono žiniomis, Libija yra vienas iš dviejų arabų valstybių, kurių nafta pasiekia Ameriką. Gruodžio 20 d. valstybės departamentu kuro ir energijos skyriaus direktorius George Bennis pareiškė kongreso komitete, kad Libija ir Irakas yra dezertyrų ir arabų totalinio boikoto Amerikai. Praėjusią savaitę energijos reikalų tvarkytojas Simon pasakė, kad iš arabų Ameriką pasiekia 700,000 statinių naftos kasdien.

LIKUD KOALICIJA GALI PADIDINTI SAVO ATSTOVYBĘ PARLAMENTE

TEL AVIVAS. — Gruodžio 31 d. Izraelyje vyksta svarbūs parlamento rinkimai, kuriuose 2,037,171 balsuotojas pasakys savo nuomonę apie Izraeliui svarbius klausimus. Nuo laimėtojų pažiūrų priklausys Izraelio derybos su arabais. Tų derybų rezultatai bus svarbūs Izraelio ir visų Viduriniųjų Rytų ateičiai. Darbo partija valdo Izraelį jau 25 metus, visą Izraelio nepriklausomybės laikotarpį. Ir šiuose rinkimuose mažai kas tikisi darbo partijos pralaimėjimo, tačiau šį kartą didelį spaudimą darbiečiams išvystė "likud" koalicija, susidedanti iš dešiniųjų partijų, kurios gali padidinti parlamente savo atstovų skaičių.

Galima sukkti per raudonas šviesas

ČIKAGA. — Nuo Naujų Metų Illinois automobilstai pradės naudoti naują eismo taisyklę, kuri jau veikia devyniose Amerikos valstijose. Vairuotojas galės važiuoti per raudoną šviesą, sukdamas į dešinę, jei eismo sąlygos leis.

Šis "right-turn-on-red" įstatymas padės sutaupyti ir gazoliną, nes į dešinę sukkti noris vairuotojas turėjo iki šiol laukti, kol šviesos pasikeis iš raudonos į žalia. Ateityje, jei per gatvę nebus žygiuojančių pėsčiųjų ir kelias bus laisvas, šviesų pasikeitimo nereikės laukti ir bus galima sukkti, pirmą trumpam stabtelėjus. Kai kuriose kryžkelėse tokie pasukimai bus uždrausti, tačiau bus išskabintos lentos su užrašu: "No Turn on Red".

Illinois trafiko inžinierių institutas įspėja pėsčiuosius žiūrėti budriai, ar kas nesuka per raudonas šviesas. Šis pakėlimas apsunks pėsčiuosius.

Atidarė japonų statytą krantinę

MASKVA. — Sovietų Sąjunga ketvirtadienį paskelbė, kad buvo atidaryta pirmoji krantinė naujame Sibiro uoste Vostočny, kurį stato japonai. Krantinėje laivas "Sadriinsk" pasikrauna 7,850 kubinių jardų miško medžiagos, kuri plauks į Japoniją. Pagal 1971 m. susitarimą, Japonija davė sovietams 80 mil. dol. kreditą ir parūpino statybos medžiagą, mašinas ir specialistas. Per šį naują uostą sovietai eksportuos savo miško medžiagą, akmens anglių, metalo rūdą į Japoniją, kuriai tomis prekėmis ir bus atsilyginta už pagalbą ir kreditus.

Tass agentūra skelbia, kad naujasis uostas ateityje galės per metus apimti 30 milijonų tonų prekių. Tuo būdu uostas bus vienas didžiausių visoje Sovietų Sąjungoje. Pakrovimo mašinas atsiuntė japonai, o sovietai kranus pirkė iš Rytų Vokietijos. Uosto statyba bus baigta 1975 m. Uostas bus modernus, darbams bus naudojama daug mašinų ir mažai žmonių.

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

"NAUJIENŲ" SKAITYTOJAMS, BIZNIERIAMS, PROFESIONALAMS, BENDRADARBIAMS IR VISIEMS GEROS VALIOS ŽMONEMS LINKI

NAUJIENOS

J. KLAUSEIKIS

KALIFORNIJOS IR ARIZONOS SAULĖ NEISSEMIAMAS JĖGOS ŠALTINIS

Ekonomijos ir kitų sričių mokslininkų jau nuo seniai buvo įspėjama, jog alyvos, anglies ir uranijaus (naudojamo atominėi energijai gauti) išteklių nėra neišsemiami. Šio amžiaus tempu taip sparčiai juos naudojant, ateis diena, kad kitoms kartoms tų gamtos produktų nebus.

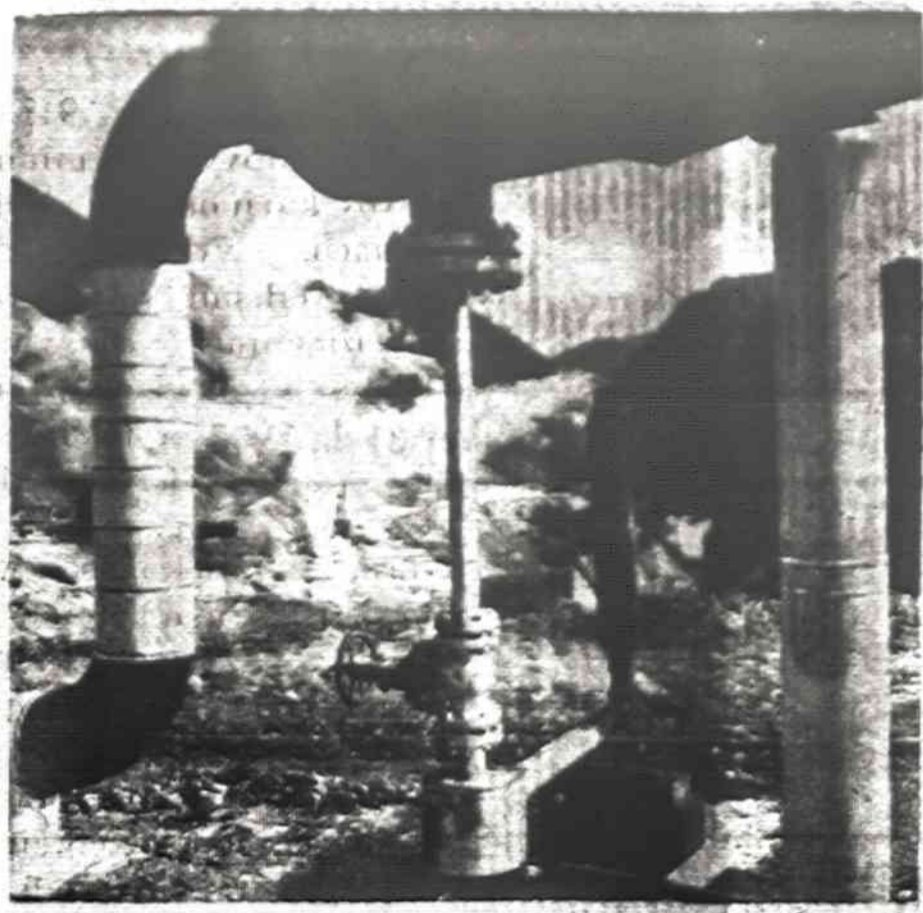
Sakoma, kad ir dabartinis alyvos gamybos mažinimas jau nuo seniau buvo planuotas. Arabai žino, jog alyvą sparčiai išpumpavus jiems teks sėdėti ant smėlynų ir akmenų. Esą, arabų jau seniau buvo svarstoma, kaip gamybą sumažinti ir alyvos ištek-

lių naudojimą pratęsti ilgesniems laikams. Dabartinis aramų ir žydų karas sudaręs arams auksinę progą: gamybą mažindami, kainą keldami, jie vistiek turi geras pajamas, taupo alyvą ateičiai ir tuo pačiu siekia karo politikos laimėjimų.

Dabar iškilęs automobilių ir elektros jėgainių kuro trūkumas, paskatina kelti balsus, jog reikia išnaudoti jėgos šaltinius, kurie nei oro terštų nei išsibaigtų. Pirmoje eilėje toks šaltinis yra saulė, saulės karšti spinduliai. Be saulės, Kalifornijoje minimi ir geizeriai, kaip svarūs energijos šaltiniai.

Saulės jėga seniai žmonėms, net ir vaikams žinoma. Atsimenu, Lietuvoje vaikai pasigavę sudaužytos bonkos storą dugną vasarą mokėdavome jį prieš saulę taip nukreipti, kad per bonkos dugną perėję spinduliai labai greitai sausų kempinę įdegdavo. Kalifornijoje dažnai miškų gaisrų priežastimi būna tik saulės spinduliai, perėję per miške numestą stiklą.

Sakoma, kad dar porą šimtų prieš Kristų Archimedas laimėjo Syrakūzų karą, kai jis prieš saulę išrikiavo žibancius šalmis apsišarvavusius karius. Nuo šalmų atšokinėti saulės spin-

Geizerio garų jėga vamzdžiais siunčiama į elektros gamybos stotį.

duliai buvo nukreipti prieš laivus ir tuo būdu laivai padegti. Kai Amerikoje tebebuvo arklių susisiekimas, buvę mėginta reflektuotais saulės spinduliais žinias perduoti. Net už 125 mylių saulės spinduliais susikalbėta ir tai buvę Arizonos kalnuose, kai nuo vieno kalno viršūnės veidrodžiui saulės spindulių signalai buvę siunčiami į kito kalno viršūnę.

Amerikietis Charles Wilson 1871 metais šiaurinės Čilės dykumoje buvęs pakinkęs saulę darbą. Jis saulės spindulius naudodamas išgarindavęs druskingą vandenį, garus nepaleisdavęs ir iš jų kasdien gaudavęs 6,000 galonų vandens, reikalingo kasryklį darbininkams.

Paryžiaus spaustuvininkas 1880 metais sugebėjęs surinkti saulės spindulius, kurie varydavo jo garo mašiną, sukandą spaustuvės presą.

Dabartiniiais laikais žinoma, jog Floridoje kai kurie namų savininkai naudoja saulę vandeniui sušildyti. New Mexico valstybėje esama atskirų gyventojų, kurie ne tik vandenį saule sušildo, bet ir butą apšildo. Ir tik retkarčiais, kai saulė už debesų pasislėpia, tereikia užsivilkinti megztinį.

Saulės jėga erdvių laive

Šiuo metu Amerikos astronautai skraido ir mokslininkų naudojami tyrimėjimui atlieka vadinamajame erdvių laive, arba erdvių laboratorijoje (Sky-lab). Šviesą ir kitą reikalingą energiją jie gauna iš saulės. Mokslininkai žino, kaip saulę pakinkyti, bet dar tos mašinerijos eiliniam namų savininkui perbrangios. Naudojant tas vadinamąsias "solar cell", kurios naudojamos erdvių laive, reikėtų vidutiniam namui ant stogo jų įtaisyti už 200,000 dolerių, kad namas galėtų saulės energiją elektrai panaudoti.

Ieškoma ir pigesnių būdų ir

jie esą ne už kalnų. Ateisianti diena, kai būsianti naudojama saulės energija namų ir industrijos reikalams. Daug mokslininkų dirba, bet jdomiausias ir reikšmingiausias bandymus darą du Arizonos universitete dirbą: vyras ir žmona — Aden ir Marjorie Meinel. Dr. Aden Meinel talkininkas ir erdvių tyrimo administracijai ir Amerikos aviacijai.

Pagal Meinelių projektą, reiktų Kalifornijos ir Arizonos dykumose, tarp Yuma ir Needles, pastatyti saulės spindulių gaudymo farma. Užimtų ji 4,900 kvadratinį mylių. Saulės spindulių gaudytojai būtų iškelti ant stulpų, taip kad dykumos žemėje galėtų želti, kokia ir dabar ten želia augmenija, bei pargerinta žolė, tinkama avims. Iš tos farmos elektros energijos užtektų visai Amerikai.

Visi bandymai, kaip saulės spindulius pagauti, kaip juos persiųsti į mašinas varomą jėgą, esą atlikti ir sėkmingai išmėginti. Nereikšią ne 25 metų, kai tikrai saulės jėga čia būsianti pakinkyta. Kaip Amerika sukoncentravo mokslininkų darbą ir lėšas žmogui į mėnulį nusiųsti, taip Amerika galinti ir saulės energiją išnaudoti. Tik reikia dirbti ir finansuoti. Tuo tarpu mokslininkams tebesanti neišspręsta problema, kaip saulės energijos pagamintą elektrą iš Kalifornijos ir Arizonos nusiųsti tūkstančius mylių į kitas Amerikos valstybes. Tebetyrinėjama, kokie turi būti laidai aukšto voltazo energijai perleisti.

Geizeriai kinkomi į darbą

Amerikos žemynas ir jį plaušančių vandenynų pakraščiai turtingi alyva. Tačiau, tai pilnai neišnaudota, t. y. neužtenkamai įrengta alyvos siurblių. Sakoma, jog taupyta — geriau alyvą iš kitur importuoti, negu savus išteklius netaupant išnaudoti. Amerika galėtų, kiek dabar reikia, be krizės alyva apsirūpinti, jei kas iš anksto būtų numatęs tą arabų politiką.

Be to, per paskutinį dešimtmetį išaugo institucijos ir draugijos, kurių nariai važinėja automobiliais ir tuo teršia orą, bet įtakingai kovoja prieš naujų fabriku, prieš naujų alyvos šaltinių atidarymą, nes, esą, gamta būsianti labiau užteršta.

Neseniai prezidentas Nixonas per televiziją kalbėdamas pasigyrė, jog jis neaučia jokio pavojaus, kai netoli San Clemente jo rezidencijos yra atominė elektros gamykla. Tačiau, kai kompanija, kurį tą atominę elektrinę įrengė, paprašė leidimo ją praplėsti, tuojau gamtos saugotojai išėjo su plakatais demonstruoti ir atitinkama valdžios įstaiga nubalsavo neleisti įmonės padidinti, nors elektros stoka čia labai jau jaučiama.

Atominės energijos žmonių baidomasi, nes ji pirmiausia panaudota bombai, o ne žmonijos gerbuvimui.

Dar prieš tuos metus, kai nebuvo išaugęs gamtos apsaugos judėjimas, kai nebuvo hipių skelbiamas j gamtą grįžimas, Kalifornijoje pradėta studijuoti ir dirbti geizerius darban įkinkyti. Geizeriai, kurie karštą garą iš žemės didžiausia jėga pūk-

čia į orą yra Imperial slėnyje, kurs rubežiuojasi su Meksika, ir Somona apskrityje, į šiaurę nuo San Francisco. Mokslininkų spėjama, jog Imperial slėnyje, apie 10,000 pėdų po žeme, yra ištisas karšto vandens vandenynas, vadinamas geothermal lauku.

Geizeriai kasdien išpūčia karštų garų jėgos milijonus dolerių vertės, jei ta jėga būtų įjungta į darbą. O įsijungti esą galima, nes Pacific Gas and Electric kompanija Somona apskrityje kai kuriuos geizerius jau pažoboję ir jie gamina elektrą. Meksikos valdžia padarė dar didesnę žingsnį. Ten nauja, 1972 metais darban paleista, elektrinė, iš geizerių jėgos gauna 74,000 kilowattus energijos.

Dabar, elektros jėgos trūkumui atsiradus, dažnėja balsai, kodėl, be kitų galimybių, nenaudojami geizeriai.

BIZNIERIAI KURIE GARSINASI "NAUJIENOS" - TURI GERIAUSIA PAMOKSLA IR ŽINIJĄ

WAUKEGAN, ILL.

Pavykęs rudens balius

Tradicinis rudens balius, įvykęs lapkričio 24 d., praėjo su nemažu pasisekimu. Vakaras buvo linksmas, jokus ir tvarkingas. Atskaičius visas padarytas baliui suruošti išlaidas, apytikrės v-bai davė gryno pelno \$250. Valdyba susilaukė daug paramos ir talkos organizuojant ir pravedant šį vakarą. Visiems širdingai dėkojame.

Atskirai tenka padėkoti kaimyninės apylinkės talkininkams: Bronėi Pluraitei ir Juozui Milašui, labai daug mums padėjusiems, o taip pat vyrų vokaliniam vienėtui, jo vadovui Juozui Grimskui ir akomponatorei B. Pluraitei savo gražiomis dainomis mūsų vakarą baliu gražiai pajaviriusiems.

Tautų Mugė

Lapkričio 11 d. Lakehurst prekybos centre įvykusi Tautų

Mugė mūsų apylinkei buvo gana sėkminga, nes už paruoštą maištą gauta \$137.86 gryno pelno. Maištą pardavinėjo Aldona Kavaliūnienė, Teresė Kružikienė ir R. Kružikas, o tautinius rūbus pademonstravo Sigitas Damašienė. Valdyba širdingai dėkoja visiems talkininkams ir rėmėjams.

Balfo vaju

Balfo vaju mūsų kolonijoje pasibaigė, atnešęs rekordinę sumą aukų, būtena \$763.50. Širdingai padėka aukotojams ir aukų rinkėjams.

Socialiniai reikalai

Bronius Vogulis dabar yra "Zion Nursing Home", kambarys Nr. 93. Gruodžio 17 d. jį aplankė P. Petrolūnas ir J. Augaitis. Ligoniu reikia viršutinių rūbų ir avalynės, o taip pat pagaiduoti, kad daugiau kas jį aplankyty. P. M.

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujų Metų

LINKI

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

(Lithuanian National Cemetery)

VALDYBA IR DIREKTORIAI:

- WALTER R. SLENCH — Prezidentas
- MARTYNAS GUDELIS
- ANTHONY J. POWEL — Viceprezidentas
- JOHN JOKUBONIS
- ALFRED DARGIS — Išdininkas
- ALGIRD MICKEVICIUS
- MATT BATUS — Sekretorius
- PAUL MILASEVICIUS
- PETER DAPSER
- JOHN ZALATORIS

STANLEY R. KASLAS — Superintendentas

8201 So. Kean Avenue, Willow Springs, Ill. 60480. GLOBE 8-0638

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažų deimantų spindintį žiedą, apkaiso medžių šakas žiguniais, kaip konfetėmis ir pamažu įveda į gamtos vaizdą ir garsų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiose gamtos senovadžiūose svajoją, juokaujama ir verkiama poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitytė-Vaižionienė, ŽVAIGZDETOS NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.—
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Butkų Juzė, EILERAŠČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIENŠNIA VĖTROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLUDI - LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Kairys, AUKSINĖ SEJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJU ROZIŲ ŠVENTE. Eilėtuoti pasakojimai apie 3 išvietintas lietuvaites senovės laikais, su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranausko "Anykščių šilėlis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Balya Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Sagatas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eilėtuoti kūrinėliai, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IS SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVĖ LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BŪK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienų raštinę arba užsakyti pastu, pridėdami čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

NAUJIENŲ VAJAUŠ PROGA

Vajaus komisija dėkoja visiems rėmėjams už aukas ir kitokia paramą, taip pat atsiliepiamus laiškus ir pareiškimais, kurie rado teigiamą atgarsį visu lietuvių protuose bei širdyse pačioje vajaus pradžioje.

Antrajame vajaus laikotarpyje norime ir prašome atkreipti dėmesį ne tik į reikiamą paramą aukomis, bet ir kiekvienam laikraščiu brangiausia dovana — naują prenumeratorių, kad nuolat didėjęt jų skaičių būtų ilgam užtikrinta egzistencija nekeltiant kainos. Naujienos savo tikslią informaciją ir laikysena, remdamos visas lietuvių demokratines institucijas ir bendruosius bei visiems naudingus darbus, užsitarnavo visu lietuvių dėmesio ir paramos. Reikia, kad tas dėmesys ir parama taptų konkrečiu. Todėl kviečiame visus skaitytojus imtis iniciatyvos platinti Naujienas, besistengiant surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai yra kviečiami užsakyti Naujienas. Jos yra visiems įdomios, naudingos, reikalingos, ir net būtinos.

Chicagoje ir Kanadoje Naujienos metams — 24.00, pusei metų — \$13.00, trimis mėnesiams — 7.50, vienam mėnesiui — \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusei metų — \$12.00, vienam mėnesiui — \$2.50. Užsienio — \$25.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Siančiu dol.

Prašau siųsti Naujienas per mane užsiskiriam naujam skaitytojui.

Užsakau Naujienas savo kaip dovana proga.

Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums neciriktų siųsti raginimo.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę, kad su jomis susipažintų.

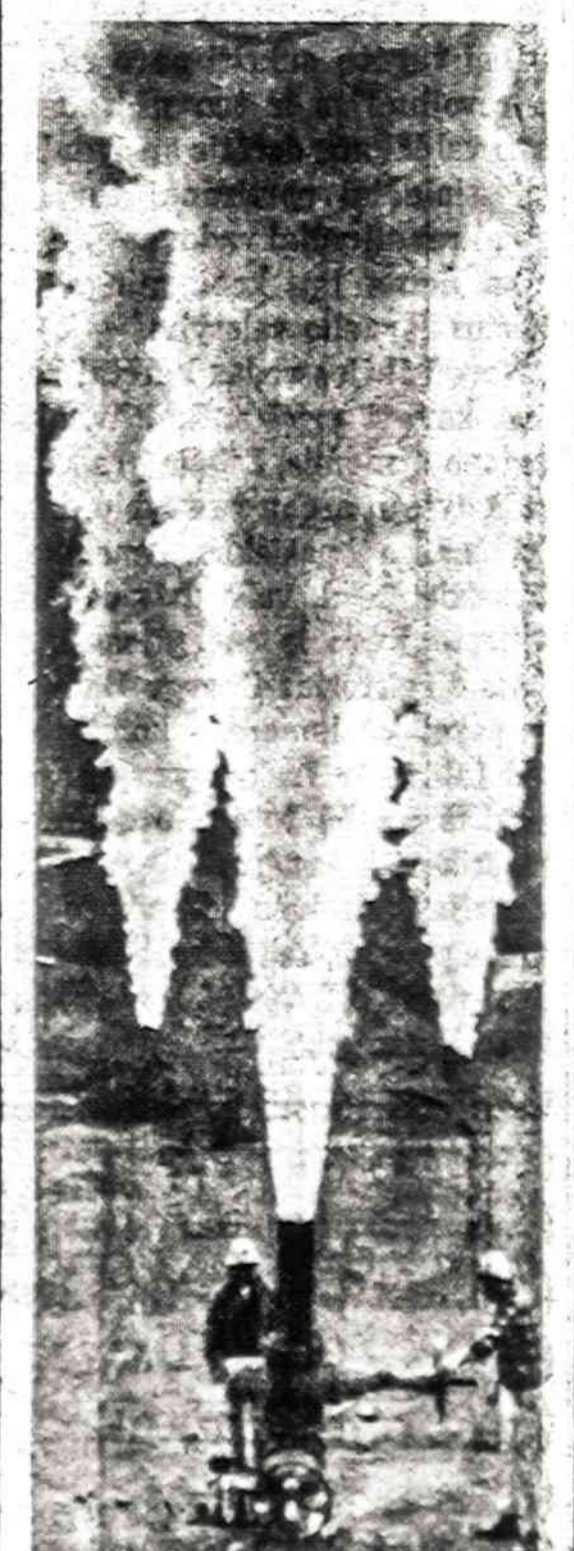
PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

Parašas

Elektros kompanijos darbininkai bando pažaboti geizerį, jo garus elektrai gauti.

It's a question of maturity.

A lot of people don't buy U.S. Savings Bonds because they think it takes them 10 years to mature. Take another look. The old green Bond ain't what it used to be. Now Bonds mature in less than 6 years.

want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

Take stock in America.

That's one reason Bonds are so popular nowadays. They're simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special. U.S. Savings Bonds. Maturity at 5 years, 10 months. If you don't

Bonds mature in less than six years. New 2 Bonds per \$25. Submits when held to maturity of 5 years, 10 months (1% less than 5-year). Bonds are registered in local, state, or federal tax records. Interest is paid monthly. Bonds are insured by FDIC. Federal tax may be deferred until redemption.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

DIRMANTAS ATSIŠVEIKINA PLECHAVIČIŲ

1973 m. gruodžio 21 d. prie gruodžio 19 d. mirusio Povilo Plechavičiaus karsto Lietuvių Veteranų Sąjungos Centro Valdybos Pirmininkas gen. Stasys Dirmantas (po kreipimosi į gausiai susirinkusius mirusio šeimos narius draugus, karius — ramovėnus ir plačią auditoriją) taip kalbėjo:

Man tenka vardu laisvėje išlikusių Lietuvos karių liūdna pareiga atsišveikinti su amžino atminimo gen. štabo Lietuvos Respublikos kariuomenės generolu Povilu Plechavičium.

Prisiminkime: kurį laiką jis yra buvęs mūsų visos kariuomenės štabo viršininkas, atseit, taikos metu kariuomenės vadas!

Tenka palydėti tokį vadą, kuris buvo su mumis ne tik laimingais ir maloniais prisiminimais mūsų valstybės nepriklausomybės laikais, kai džiaugimais šventėm savo pirmąjį dešimtmetį ir didingai parada davome Petro Vileišio aikštėje, bet kuris neapleido mus sunkiais antrojo pasaulinio ka-

ro metais ir dalinosi su mumis tremties ir išėvijos ilga neda- lia...

Nors kaip pirmas kalbėtojas, turėčiau prisiminti pagrindinius velionio gyvenimo faktus ir datas, bet nekartosiu kas apie jį yra parašyta mūsų enciklopedijoje, Kary ir kartojama spaudoje. Duosiu tik svarbesnius jo veiklos faktus ir iškelsiu jo būdo ryškesnius bruožus.

Rusų bolševikinės revoliucijos ir jų naminio karo metu prisiziūrėjęs, pažinęs ir pergyvenęs sukomunistėjusių karių bausių sužvėrėjimą ir moralinį nuosmukį, — Povilas Plechavičius tapo visam gyvenimui bekompromisiniu ir aktyviu kovotoju prieš rusiškojo tipo komunizmą.

Anksti grįžęs Lietuvon Povilas stengėsi išsaugoti savo tautingumą nuo anos bausios rusiškos — maskoliškos raudonligės. Kad mūsų graži tėvynė netaptų amžinai besotės imperialistinės Moskvojios nekalta auka.

GEN. STASYS DIRMANTAS kalba prie gen. Povilo Plechavičiaus karsto

Man žemaičiui, ypatingai svarbu pabrėžti ir išskirti, kad mūsų šiaip taikios tautos pirmos ginklu pasipriešinimo agresijai kovos (deja — su komunizmo bacilomis jau kiek užkrėtais miesčiuko gyventojais lietuviais ir nelietuviais) įvyko ne kur kitur, o nuo senovės ir 1831 ir 1863 metų kovų atsparumu ir kovingumu pagarsėjusioje Žemaičių žemėje. O 1918—1919 metais čia kovon savo iniciatyva pirmieji stoji broliai Povilas ir Aleksandras Plechavičiai. (Pastarasis buvo ruskių suimtas, išvežtas ir Stalino — Berijos budelių nukankintas svetimoje, tolimoje, „plačioje, Maskvos carų nukariuotoje dabar neva „mūsų plačioje tėvynėje“).

Štai pora pirmo pasipriešinimo datų ir vietų: 1919 m. sausio 3 d. Židikų miestelyje, o sausio 6 d. Sėdoje.

Kaip tikras karys, veiksmo, o ne žodžių žmogus, velionis nebuvo kalbus; (išsipasakodavo tik ištikimiausiems draugams) ir tomų neprirašė. Manau, jam būtų nepagarba ir ne man čionai prie karsto ilgiau pasakoti apie jo veiklos — karybos žygius. Todėl būsiu trumpas.

Karių, ypač lietuvių, likimas dažnai būna didžiai permainingas. Ir velioniui tekdavo būti, kaip sakoma, „ir vežime, ir po vežimu“. Tačiau Povilas Plechavičius, nežūrint kokioje buvo pats padėty, kraštui esant sunkioje būklėje, pakartotinai neatsisakėdavo (ar savo iniciatyva ar kitų patriotų prašomas) stoti priešakyje kovos. Tėvynė — valstybė nuo grėsiančios pražūties gelbėti. Apie jo drąsų iniciatyvą pa-

sipriešinti ir platų veikimą suorganizuoti ginkluotą jėgą šiaurės Žemaičiuose 1918 — 1919 metais tik trumpučiai paminėjam.

Silpna tada buvo iš šimtamečio maskoliams vergijos patalo ir iš po žiaurios kaizerinės okupacijos besikelianti Lietuva. O plėsrūs kaimynai ją buvo apstoję. Bet nebuvo tokio nevydono — prieš su kuriuo velionis nebūtų kovojęs. Ar tai ant žirgo su kardu rankoje, ar apkasuose, ar tyram lauke su šautuvu...

Ir taip 1919 metais su iš Maskvos carato siūtais parsidavėlio Kapsuko atvežtais surusėjusiais inorodcais ir subolševikėjusiais latviais raudonarmiečiais. Kiek vėliau — su susidraugavusiais žūstančio carato rusais ir vokiečiais, vadinamais hermontininkais.

1920 m. su mūsų Gardino ir Seinų prasiveržusiais Pilsudskio lenkais — legijonininkais. Ir gi ne veltui velionis už anas 1919 ir 1920 metų kovas buvo atžymėtas pirmos rūšies Vyčio Kryžiaus ordinu.

Vėl 1926 m. gruodžio mėn. Čechoslovakų akademijai Prahoje baigęs Povilas, kai kurių mūsų partijų politikų ir jų paveiktos jaunosios karininkijos dalies prašomas, stoji priešaky anų paruošto perversmo ir jį sėkmingai, bent nepraliejęs lietuviško kraujo, pravedė.

1944 m. lietuvių visuomenėi pritariant ir vokiečiui okupantui leidus, Povilas Plechavičius ėmėsi organizuoti ir vadovauti savajai ginkluotai jėgai, vadin. Lietuvos Vietinė Rinktinė. Ji buvo tautai reikalinga daug nuo ko apsaugoti. Jon savanoriškai stoji apie 12000 jaunų karių ir karininkų. Net buvo įsteigta savo Karo mokykla. Tačiau netrukus kilo nesupratimai ir aštūrus ginčai su naciais. Plechavičius jiems nenusileido, nesidavė jiems būti apstatyti, neįdavė tautos jaunimo klastingam okupantui. Rinktinės vado tvirta laikymasis teigiamai įvertino net jo politiniai išsavyji priešai. Plechavičius žinojo, kad rizikuoja ir čia savo galva. Bet grąsinimų nepabūgo, nenusileido. Įsiutusį nacių Rinktinės vadą su visu štabu buvo suimti, išvežti ir įkalinti pabaltiečiams įrengtam konclageryje Salaspily, netoli Rygos O vėliau ir mums garsiam Stutthofe, netoli Gdanko — Dancigo.

Beveik lygiai prieš 25-rius

metus Vokietijoje 1948. XI. 25 Hanau stovykloje minint Lietuvos kariuomenės atkūrimo 30-metį, įvyko labai gausus mūsų veiksmų veikėjų ir karių suvažiavimas. Dalyvių tarpe, tarp kitų, buvo Klaipėdietis M. Simonaitis, S. Raštikis, teisininkai M. Mackevičius, Br. Ivanauskas (2 p. p. vadas), profesoriai Stepas Kairys — Kaminskas, St. Dirmantas, inž. A. Novickis... Pirmininkauti buvo išrinktas P. Plechavičius. Mat tada toks buvo garbingas jo vardas, toks jo aukštasis, kaip ryžtingo tautos veikėjo, autoritetas. Suvažiavimo buvo priimtas Apsaugos Štabo paruoštas plačios Laisvės Kovų Dalyvių Sąjungos statutas.

1950 metais išėvijoje Čikagoje buvo susirūpinta įsteigti siauresnė, negu ana Vokietijoje pradėta formuoti, vien karių sąjunga. Jos steigiamam susirinkimui pirmininkavo ir Povilas Plechavičius. Ir ne kas kitas, o jis buvo išrinktas pirmuoju Lietuvos Karių Veteranų Sąjungos Centro Valdybos pirmininku. Plechavičius šias atsakingas pareigas vykdė devynerius metus Sąjungos Ramovė svarbiu kūrimosi metu. Pasitraukė savo iniciatyva. Tačiau po kelių metų skrydį atstovų visuotinio suvažiavimo buvo išrinktas Sąjungos Garbės nariu ir po kiek laiko gavo menišką diplomą.

Tai tokie yra glaudžiai atpasakoti velionio gyvenimo mums daug ką pasaką faktai. Generole, Lietuvos Karių Veteranų Sąjungos Nary!

Užtikrinu Tave, kad savo gyvenimo didžiais žygiais paliksi Lietuvos Istorijoje ilgiems laikams. Kaip kietos valios, ryžtingas, tvirtų principų, kraštui nusipelnęs, karys — patriotas.

Tu sunkiais Tėvynei laikais atsakomybės, galimų nesmagumų ir asmens pavojų nebodamas, drąsiai pakartotinai stovėdavai kovon vado rolyje.

Tu nesibaigimai priešų gausa ir jų žiaurumu. Tu, kaip Katkus, prieš stodamas į mūsų priešų neskaičiuodavai ir ilgai nekalkuliuodavai... Esu tikras, jei tu būtum

mūsų vyriausybės paskutinio likiminio posėdžio dalyvis, tai pakeltum grėta prezidento kovos vėliavą. Visai Lietuvai ryžtingai sušuktum „Klauskit mano komandos!“.

Įvyktų trumpa, pralaimėti lemta, bet garbinga kova. Būtų kiek aukų. Tačiau svarbiausia; tautos ir jos kariuomenės — jaunimo Garbė būtų išsaugota.

O anos aukos būtų tautos ateičiai didžiulis moralinis ir politinis kapitalas.

Nevertas Laisvės — Kas negina jos!

Toks buvo, yra ir bus mūsų Sąjungos šūkis! Jis turėtų būti visos tautos šūkiu.

• Vieno sovietų piliečio, nu-teisto 10-čiai metų ištėrimui į Solovkų salą, teisėjas klausia, ką šis turi pasakyti į tai.

Nuteistasis klausia teisėjo: — Kokia valdžia yra Solovkuose?

Teisėjas atsako — Sovietinė. — Tuomet varykite mane toliau.

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI. "NAUJIENAS"

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ LINKI

Euphrosine Mikužiūtė

SLA Pildomosios Tarybos išdinkinė

DR. KAZYS GRINIUS ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Griniaus Komitetas. Knyga galima nusipirkti „Naujienose“ už \$5.00, užsakant pastū reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį „Atsiminimų ir minčių“ tomą (neišrasta) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago, 60608

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!
5 1/2%
per year

OUR SAVINGS CERTIFICATES
EARN UP TO 7 1/2%

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Tel.: 847-7747
HOURS: Mon.-Tue.-Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME.

INSURED

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 30 metų tarnauja lietuvių visuomenėi ir išmoko daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus-tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gvyv-bės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIE-NIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitala, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment In-surance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studi-joms ir gyvenimo pradžiui.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALE APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asme-nims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų na-riams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijū. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydus 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money or-derį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka di-delius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pa-siekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės ben-druomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mė-nesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%	PER ANNUM
	\$5,000.00 OR MORE
	4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE
	30 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.00 per year; other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicago ir priemiestuose:	
metams \$24.00	
pusei metų \$13.00	
trims mėnesiams \$7.50	
vienam mėnesiui \$3.00	
Kitoje JAV vietoje:	
metams \$22.00	
pusei metų \$12.00	
trims mėnesiams \$7.50	
vienam mėnesiui \$3.00	
Užsienio:	
Metams \$25.00	
pusei metų \$14.00	
vienam mėnesiui \$3.50	
Kanađoje:	
metams \$24.00	
pusei metų \$13.00	
trims mėnesiams \$7.50	
vienam mėnesiui \$3.00	
Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. Haymarket 1-6100.	
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.	

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Nauji Metai - naujos viltys

Šiandien baigiame 1973-čiuosius metus ir vakare sveikinsime naujuosius, linkėdami vieni kitiems asmeninės laimės, sveikatos ir gerbūvio.

Naujų metų priangyje verta prisiminti praėjusius metus ir pakalbėti apie naujuosius.

Viso pasaulio dėmesys buvo nukreiptas į išgarsintą Watergate skandalą, bandyta įverti prezidentą Niksoną, bet iki šio meto kongresas, galėjęs apkaltinti prezidentą, kaltinimų neformulavo. Spaudoje buvo keliamas balsas, reikalaujantis prezidento atsistatydinimo, bet jis neatsistatydino. Gyventojų dauguma jį išrinko prezidento pareigoms eiti, jis nepanoro klausyti mažumos. Turėjo trauktis tie, kurie atsistatydinimą organizavo. Šiame ginče smarkiausias balsas yra kongreso, bet iki šio meto kongresas nerado rimto pagrindo šiam klausimui kelti.

Jeigu ištisą metų prakalbėję politikai nesiėmė tokiais atvejais reikalingo nutarimo, tai reikia manyti, kad ateinančiais metais šis klausimas visiškai išblės ir prezidentas Niksonas galės laisviai ir savarankiškiau daboti krašto reikalus. Visi atidžiai sekė Watergate skandalą, pranašavo prezidentui Niksonui liūdną galą, bet šiaandien įsitikino, kad amerikiečių valdymo sistema yra pati geriausia. Ji sudėtinga, bet iki šio meto niekas geresnės nesugalvojo. Nei rusai, nei britai, nei prancūzai neturi tokios valdymo sistemos, kuri neleistų valdantiems savivaliauti. Kaltinti galima ir įtakingiausius pareigūnus, bet be įrodymų jų nubausti negalima. Sovietų spauda savo gyventojų net neinformavo apie Watergate skandalą, kad gyventojams kartais neatėitų mintis pakelti balsą prieš Rusijos vykstančią 50 metų sauvale. Įstatymus sulaužę vyresnieji Watergate kaltininkai jau sėdi kalėjime, sovietų valdžia bijo, kad rusams neatėitų mintis patraukti teisman nuolatinius įstatymų l užytojus. Jokia kita valstybė nepajėgtų iškelti viešumon tiek daug negerovių, kad vėliau galėtų jas taisyti. Vargu ateityje bet kuri JAV vyriausybė drįs laužti Watergate užraktus.

Jungtinės Amerikos Valstybės praeitais metais netik pakėlė didelį politinį skandalą, bet jos pasiekė patį didžiausią laimėjimą mokslo ir technikos srityje. Dešimtas Pionierius ne tik tik praskrido pro galingus Jupiterio magnetinius laukus, bet jis pajėgė pastoti kelią galiniams atomo dalelių bombardavimams, kurios be jokio pasigailėjimo laužo ir gadina pačius sudėtingiausius elektroninius įrengimus. Amerikos mokslininkai pajėgė pa-

DAUGIAU TEISĖS IR TEISINGUMO!

P. STRAVINSKAS

(Tęsinys)

d) *Sustosiu dabar prie antro vokiečių kilmės, bet Lietuvos valstybinės tautos vyro — tai Sveicarijos Juozo Ereto, kurio*

didelei asmenybei apibūdinti ir jo pasiaukojimui bei nuopelnams Lietuva išryškinti tiesiog nėra žodžių. Malonūs skaitytojai teatsiverčia LE VI t. 20 —

statyti tokius įrengimus Dešimtajame Pionieriuje ir mokėjo juos iš anksto taip apsaugoti nuo kosminių spindulių ir paties Jupiterio radiacijos, kad kelios erdvėlaivio funkcijos tiktai keturioms minutėms buvo paralyžuotos, bet netrukus atsigavo ir toliau tebeinformavo JAV mokslininkus apie kiekvieną erdvėje sutiktą naująvę.

Niekas neturi tokių tikslų žinių apie Jupiterį, kokias turi Amerikos mokslininkai. Niekas negauna pranešimų apie erdvę, esančią kitoje Jupiterio orbitos puseje, nes Dešimtas Pionierius, aplėkęs Jupiterį, ir toliau tebesiūčia svarbiausias žinias į Amerikos erdvės stotis. Įsakymas nuo Žemės į Dešimtąjį Pionierių užtruko 45, o vėliau 46 minutes. Tiek pat užtruko ir atsakymas. Tuo tarpu šiaandien laserio žinios į Dešimtąjį Pionierių jau eina 49 minutes. Tiek pat laiko reikia ir atsakymui sulaukti. Nežiūrint ir neišmatuojamus ir nežinomus kelius, Amerikos mokslininkai instrumentai kiekvieną minutę žino, kur Dešimtas Pionierius yra ir ką jis veikia. Jokios kitos valstybės mokslininkai neturi tokių technikos priemonių, kokias turi amerikiečiai. Svarbiausia, kad Amerikos elektronika tiksliai, kiekvienas ratukas laiku pasisuka, kiekvienas magnetinis pulsas juostelėje įrašomas, kiekvieną juostelę mokslininkai gali skaityti ir išvadas daryti. Reikia tiktai elektronikos abecėlę mokėti ir pajėgti tiksliai pranešimus skaityti. Džingū, kad skaityti mokančių tarpe yra ir keli lietuviai.

Kiekvienam aišku, kad dabartiniai sovietų valdovai dar bando savivaliauti ne tik Vietname, bet ir Artimuose Rytuose. Jie pasižadėję siekti taikos Vietname, bet ir ten "taikiomis priemonėmis" siekia pergalės. Jie Egiptę kelis kartus prakišo nepaprastai dideliu kiekium modernių ginklų ir buvo pasiruošę siųsti parašutinius pralaimėjusių egiptiečių pagalbon, bet aprimo, kai prezidentas Niksonas įsakė Europoje ir Afrikoje esantiems JAV daliniams pasirošti kovai. Brežnevas pradėjo aiškintis, kad prezidentas jo nesupratus, kad į Kaspijos jūrą permetami parašutiniai tiktai "manievravo". Kisingeris gelėjo laisvai su Artimųjų Rytų valdovais tartis ir kalbėti, nes kiekvienas žinojo, kad JAV yra pati galinčiausioji Valstybė pasaulyje. Arabų šeichai sumažino alyvos gamybą, tikėdamiesi paveikti JAV ir Europos valstybes, jau nutarė alyvos gamybą vėl didinti, kad neprarastų turimų rinkų. Jie bijo, kad amerikiečiai nepradėtų ieškoti savo alyvos Aliaskoje ir kitose vietose.

Reikia turėti vilties, kad ateinančieji metai bus geresni už praeituosius. Jie atneš taiką Artimuose Rytuose, išspręs alyvos klausimą ir bandys spresti Europos taikos klausimus. Amerikos karo jėgos sustabdė rusus nuo intervencijos Egipte, reikia turėti vilties, kad JAV darys įtakos į dabartinę sovietų valdžią, kad ji trauktųsi iš karo metu okupuotų kraštų. Iki šio meto ejo paruošiamieji pasitarimai Europos taikai. Vienoje vykusiuose pasitarimuose rusams buvo išdėstyta JAV pozicija ilgamais taikos reikalui. Amerikiečių pozicijai pritaria milijonai rusų, kurie negali pakęsti komunistinės valdžios teroro. Aleksandro Solženicyno naujai išleistoji knyga kalba apie baisų terorą, taikomą žmonėms bauginti ir išnaudoti. Sužibus laisvės kibirkčiai pačioje Rusijoje, laisvės sieks kiekviena komunistų pavergtą tautą.

21 pal. ir teperbėga akimis bei mintimis, ką ras ten apie jį suglaustai parašyta — ir pamatys, kaip gali Lietuva tarnauti, jei dirbtų ir aukotų, jei ir šiandien visa siela atsidavęs dirbti savo kilmės ne lietuvių, bet sava siela į Lietuvos (valstybinę) tautą jaugęs vyras. Jis atvyko į Lietuvą pačiu sunkiausiu jos gyvenimo metu — jai keliantis laisvam, nepriklausomam gyvenimui, kada buvo Vargas ir skurdas, kada Lietuvą buvo apgulę iš oro jos priešai, kėsindamiesi ją sau pasiglenžti, kada karo laukuose liejosi savanorių kraujas. Jis atvykęs prisistatė Krašto Apsaugos Ministerijai, kaip Lietuvos kovotojas — savanoris, prašydamas siųsti jį į frontą kovoti su priešais dėl Lietuvos laisvės. Jis dirbo visur, kur tik jį Lietuvos reikalas šaukė, eidamas įvairias Lietuvos valstybinės tarnybos pareigas. Būdamas mokslo vyras, didelės intelektualinės jėgos ir iniciatyvos, kupinas idėjų ir entuziazmo, džiugusio pasiryžimo, jis davė tiek daug Lietuvai ir net lietuvių tautai, kad tuo jis pralenkė net daugelį pačių geriausių ir pajėgiausių mūsų lietuvių. Jis paliko gilius pėdsakus visur — ir Lietuvos moksle, ir mūsų valstybiname — politiniame gyvenime, ir kultūriname, ir spaudoje ir kitur, net ir Lietuvos sporte. Ir šiandien, gyvendamas savo žaviąjį Sveicarijoje, ilgisi jo išvargusios, priešų neriotios, pavergtos antrosios tėvynės Lietuvos. Jis, kaip ir aš pats, iš jo lūpų esu girdėjęs, sako: "jei Lietuva, man dar gyvam esant, išsilaisvins, aš norėčiau pirmas būt į ją sugrįžęs ir paaukoti jai savo likusias jėgas". Jis nėra lietuvis, mūsų etninei — nacionalinei tautai priklausęs, bet jis pagal teisę ir pagal savo dvasią yra Lietuvos (valstybinės) tautos žmogus, kokių mes turime labai mažai.

Turėjome ne vieną ir Lietuvos žydą, ištikimą ir daug davusį Lietuvos valstybei. Jų tokių būta apšėiai, tik mes, nežinai kodėl, nesudarėme jiems sąlygų pasireikšti mūsų valstybės ar šiaip viešajame gyvenime.

e) *Imkime pavyzdžiu mūsų žymų teisininką advokatą dr. Jokūbą Robinsoną, savo kilmės ir tautybės žyda, bet kartu ir Lietuvos pilietį, irgi nemažai Lietuvos valstybei davusį mūsų valstybinės tautos nari. 1940 metais išvykęs iš Lietuvos ir savo dideliais politikos darbais, teisės studijomis ir veikalais išgarsėjęs visame pasaulyje. Jis yra buvęs Lietuvos seimų atstovas, Lietuvos*

Užsienio Reikalų Ministerijos teisinis patarėjas, ilgumėdamas Lietuvos Advokatų Tarybos narys, parašęs teisinių veikalų lietuvių kalba, nekaltant apie jo raštus svetimomis, kaip pvz., vokiečių, anglų ar hebrajų, kuriomis jis garsino ir Lietuvos vardą kitose tautose. Daug rašė jis teisės klausimais ir lietuviškuose žurnaluose, kaip pvz., Teisėje, Vaire ir kituose. Tik gaila, kad jis nebuvo paskirtas Valstybės Tarybos bendradarbiu, kuriuo būdamas jis galėjo daug prisidėti prie mūsų legislatinės kūrybos ar teisės interpretacijos. Ji, s, kaip augstų kvalifikacijų teisininkas, gi buvo 1945 - 46 metais pakviestas teisiniu JAV patarėju, sprendžiant Nuerenbergo teisme nacių bylas. Tai, gi ir mūsų adv. dr. Jokūbas Robinsonas, tegul buvęs ir ne lietuvis, o Lietuvos žydas, buvo mūsų valstybinės tautos narys, daug davęs Lietuvos valstybei.

f) Toliau, tokiais šviečiančiais mūsų valstybinės tautos žmonių pavyzdžiais galiu nurodyti eilę kitų Lietuvos teisininkų, kaip pvz., a. a. prof. Simoną Bieliackiną, didelio mąstoto teisininką, kurio veikalais rėmėsi dar carinės Rusijos žymieji teisininkai (kaip jų garsūs civilistas Sinaiskis ir kiti); bb) tylų, kuklų, bet savo teisiniu horizontu labai platų, teisiniu žinojimu gilų, labai dorą mūsų advokatą Viktorą Fridšteiną, buvusį Mykolo Slezevičiaus patroną, nemažai rašiusį mūsų teisinėje spaudoje, tik gaila, kad kodėl neištrauktą į mūsų Liet. Enciklopediją, lyg jis būtų to nevertas, koks visai neįžymus asmuo, nežūrint tai, kad jis kone visą laiką buvo Advokatų Tarybos narys, visų advokatų autoritetas; cc) Bernardą Fridmaną, buv. Žydų Reikalams ministrą (1923), Biržų ir Utenos Taikos Teisėję, Kauno ir Panevėžio Apygardos Teismų narį, gražiai besireiškusių mūsų visuomeniniame gyvenime ir teisininkų veikloje, rašiusį Teisėje; dd) toliau ilgą laiką ejęs Aleksoto Nuovados Taikos Teisėjo pareigas, o po to buvusį advokatą (Kaune) dr. Levą Veržbaičių, irgi nemažai rašiusį mūsų teisinėje spaudoje ir išleidusį mūsų kalba teisinių knygų.

Tai tik dalis tokių Lietuvai gražiai dirbusių, daugiau ar mažiau nusipelnusių Lietuvos žydų, mūsų teisininkų, kurie priklausė Lietuvos valstybinei tautai. Manau, kad šių pavyzdžių užteks parodyti ir įrodyti, kokias visų mūsų pasigėrėjimo vertos asmenybės, ne iš lietu-

vių tarpo, o iš mūsų tautinių mažumą priklausė Lietuvos (valstybinei) tautai.

BAIGIAMASIS ZODIS

Todėl, ar galima tą mūsų valstybinę tautą ignoruoti? Ar galima, sakykim, mūsų šeimovijoje kalbėti tik apie lietuvių (nacionalinę, etninę) tautą, lyg tos valstybinės tautos, kaip mūsų tautinės bendruomenės, visai nebūtų?

Taip kalbėdami, fiktai savo etninę — nacionalinę tautą visur ir visada (kur reikia ir nereikia) akcentuodami, savo valstybinę tautą (kurį sudaro visi Lietuvos žmonės, net ir nelietuviai) ignoruodami, mes, pirmiausia, *nesiskaitome su tauta*, kuri Lietuvos valstybinę tautą pripažįsta ir tik apie ją vieną, kaip mūsų visų tautą, kalba.

Be to, ignoruodami valstybinę tautą, mes išskiriame iš savo valstybinės bendruomenės Lietuvos žmones nelietuvius, netgi tokias dideles asmenybes, kurias čia nurodžiau pavyzdžiais. Argi tai teisinga? Kur tada mūsų valstybinė, ypač demokratinė etika? Kur teisingumas?

Štai kodėl aš ir noriu baigti šį savo rašinėlį žodžiais skirtais mums visiems lietuviams: DAUGIAU TEISĖS IR TEISINGUMO!

DAUGIAU TEISĖS IR TEISINGUMO!

Lietuvių laikraštis ir savaitinis
ir prūsų šakos laikraštis
NAUJIENAS

Walk or ride bikes whenever possible.
Half of all car trips are less than 5 miles.
Don't be a Bom Loser!

VOITECHAS ZAMAROVSKIS HETITAI

61.

Bet čia tik maža užuomina į Kretos problemą. Koks turėjo būti tas kraštas, jeigu, pavyzdžiui, jos valdovo "garbingojo Mino", vardas mus pasiekė be jokių istorinių dokumentų, vien tik tradicijos išsaugotas iš tų laikų, kai graikai tebebuvo barbarai? Kokių pastatų būta "didžiamame Knoso mieste", jei graikų motologija laikė juos legendarinio Dedalo kūriniais? Kokią galią turėjo turėti Kretos karalius, "didžiojo Dzeuso bičiulis", jeigu apie jį graikai sukūrė mitą, bylojanti, jog atėniečiai privaleję mokėti jam kruviną duoklę — septynis jaunikaičius ir septynis mergeles, kurias karalius atiduodavęs Minotaurui — jaučiui žmogaus galva ar žmogui jaučio kūnu, kol pagaliau Tesėjas, Ariadnos padedamas, tą pabaisą nugalėjęs?

1900 (mūsų eros) metais atrodė, kad Kretos problema pagaliau bus išspręsta. Ieškodamas "spartietiško" hieroglifų rašto pėdsakų, į Kretą atvyko angelas Artūras Evans (1851 — 1941). Jis ketino ten užtrukti apie savaitę, bet vaikščiodamas po dabartinio Heraklio apylinkes, užtikio graikų archeologų kasinėjimų žymes ir, labai susidomėjęs iki tol nežinomais architektūros elementais, emė kasinėti pats. "Vieneri metai darbo, ir Kretos mislė bus

nebe mislė". Tačiau Evans kasinėjo ne metus ir ne dvejus, bet trisdešimt metų, o jo darbininkų kastuvai atidengė ne tik "karaliaus Mino labirintą", bet kartu su juo ir turtingiausius didžios, labai senos kultūros paminklus. Ir bemaž visi tie paminklai įvairiausių specialybių istorikams kėlė naujų problemų.

Dienos šviesa išvydo Kretos valdovų rūmai ir pilys. Bet kad ir kiek Evans kasinėjo aplinkui, gynybinių sienų niekur nerado. Metų metais archeologai ir istorikai suko galvas, kaip paaiškinti šį stebėtiną faktą. Gal tas sienas sunaikino užkariautojai? O gal nugalėti kretiečiai buvo priversti jas nugriauti, kaip kad atėniečiai nugriovė "Didžiąją sieną" prie Palerno uosto? Bet jei taip, tai kodėl nerasta pamatų? — Šiandien štai žinome: kretiečiai savo pilių, rūmų ir miestų neįtvirtindavo, nes gynybines sienas Kretai atstojo galingas jos laivynas, o Kretos karalius buvo tikras jūrų viešpats.

Buvo rasta dokumentų, kurie rodo kretiečių (ypač valdančiojo sluoksnio) gyvenimą: tai nuostabios, iki šiol skaisčiomis spalvomis žerindžios freskos Knoso, taip pat Paisto, Malijos ir kitų miestų rūmuose. Kas jų kūrėjai? Kas buvo tos praklinios, kokietiški besišypsiančios moterys rafi- nuotais tualetais ir dažytomis lūpomis, mokslininkų praminčios "paryžietėmis"? Kodėl kilmingieji jaunikaiciai, užuot medžioje ir kariave, verčiau vaikštinėjo po

parkus prisodintus krokų ir lelijų? Kodėl nė vienas menininkas, atstovavęs tai kultūrai, niekur nepavaizdavo karių, mūšių, apgulos, plėšikavimo — siužetų, kuriuos aptikome kone kiekviename babiloniečių arba asirų bareljefe? Kuriam Kretos architektui atėjo į galvą tame žemės drebėjimų krašte statyti trobesius elastingomis sienomis, kuriose akmens blokų sluoksniai eina pakaitomis su mediniais idėklais? Nuo kada valdovai savo rūmuose įsitaisydavo vonias, vaterklozetus ir "klimato įrengimus", kurie tiek davė šiltą arba šaltą orą ir palaikydavo patalpose nekintamą temperatūrą?

Ant kokio visuomeninio — ekonominio pamato kretiečiai kūrė savo puikiuosius pastatus, savo meną, savo kultūrą, savo optimistinę pasaulėžiūrą, nežinančią mirties baimės? Kokia buvo politinė Kretos santvarka?

Iš šių problemų labirinto mokslininkus išvesti tegalėjo naujas Ariadnos siūlas — Kretos rašto iššifravimas. Tiksliau tariant, — Kretos rašto sistemų iššifravimas. Evans iškasė tūkstančius rašytinių dokumentų ir išskyrė juose tris rašto tipus: 1) hieroglifus, 2) neabejotinai senesnį linijinį raštą A ir 3) jaunesnį linijinį raštą. B. Dabar belieka pridurti, kad jis niekur nerado jokios bilingvos ir kad niekas nežinojo, kuri kalba yra parašyti rastieji tekstai. Ir dar priminti faktą, žinomą mums iš ankščiau: kad iki 1940 metų, kai Groznas pra-

dėjo nagrinėti Kretos raštą, Evans buvo paskelbęs mažą dalį rastųjų lentelių.

Teisybė, Groznas nebuvo pirmasis, emėsis šio beviltiško reikalo, ir tai nebuvo pirmasis beviltiškas reikalas, kurio emėsi Groznas. Bet jis tikėjosi plėste išplėsti sėkmę, kaip kad 1915 metais. Jam ir dabar nerūpėjo vien tik mokslinis laimėjimas — stačiai tai buvo balta dėmė senovės žemėlapyje, į kurią vedė rodyklės iš Hetitų imperijos bei Babilonijos, ir reikėjo ją užpildyti.

Iššifruoti Kretos raštą pirmučiausia bandė pats Evans. Tačiau didis mokslininkas pasirodė esąs menkas žmogus. Jis stačiai negarbingas būdais klūdė dirbti kitiems tyrinėtojams: ne tik slėpė rastus tekstus, bet ir draudė tyrinėti visiems priešinaus radinius. Suomis J. Sundvalas, seniausias Kretos raštą tyrinėtojas, atvykęs į Kretą, įstengė nukopijuoti Heraklione tik 36 lenteles, bet Evansas ant jo vis tiek užpyko.

Be Evanso ir Sundvalo, Kretos raštą bandė iššifruoti anglas A. E. Cowley ir italas P. Meridžis, drauge su kitais tyrinėjė ir iššifravę hetitų hieroglifus. Amerikoje tą pačią problemą sprendė F. L. Bennett ir ypač Cowher, Graikijoje — K. D. Kristopulas, Bulgarijoje — V. Georgijevs, Vokietijoje — H. T. Bosertas ir E. Zitugas, Anglijoje — Dž. Čedvikas ir Evanso mokinys Meirs. Būž galima čia suminėti dar daug vardų, ir vis garsių mokslininkų —

klasikinės filologijos specialistų, archeologų ir orientalistų. Tik vienas žmogus, tyrinėjęs Kretos raštą, buvo ne pripažintas mokslininkas, bet architektas, projektavęs tipinius mokyklų pastatus, o karo metu tapęs Britanijos kariškosios aviacijos šturmanu. Jis vadinosi Mikas Ventris, ir jo vardą čia minime tik todėl, kad tą raštą iššifravo jis.

Mikas Ventris (1922 — 1956) jau nuo ankstyvos jaunystės labai domėjosi senoviniu raštu, ypač etruskų ir graikų (Turime rašyti "ne ankstyvos jaunystės", nes visas jo gyvenimas, iki pat automobilio katastrofos, kurioje jis žuvo, buvo ne kas kita, kaip jaunystė.) 1936 metais, pirmą kartą klausydamasis Evanso paskaitos apie "minoinį raštą", jis jau žinojo apie tą raštą maždaug tiek pat kiek ir garsisus jo atradėjas, tik ką gavęs už savo nuopelnus bajoro titulą. Ir vis dėlto Ventris su dideliu vargu pakliuvo į paskaitų salę, nes paskaita buvo "tik suaugusiems", o ne keturiolikmečiams moksliviams. 1940 metais, sulaukęs aštuoniolikos metų, Ventris pakalbė "įvadą į minoinį raštą", rimtą darbą, kuriame ieškojo ryšio tarp Kretos ir etruskų rašto.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir plėpinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLAS LIGOS
2836 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-4446

Antras ofisas —
8007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500

Prima liguosius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepa, skambinti 374-5012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA

Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.
antradi., penktadieni nuo 1-5, treči.
ir šeštadi. tikrai susitarus.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepa, skambinti MI 3-0001.

**DR. NINA KRAUCEL-
KRAUCELIUNAITĖ**

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

6132 So. KEDZIE AVE.
Telef. WA 5-2670.
Neatsiliepa — skambinti
471-0225.

Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.

2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradi-
eniais, ketvirtadieniais ir penkta-
dieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Šeštadieniais nuo 9 iki 11 val.
ryto tik susitarus.

Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMERISTAS
KALBA LIETUVISKAI

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treči.

DR. LEONAS UŽBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA

2654 WEST 63rd STREET
Val.: antradi. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadi. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradi., trečiadi.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadi-
eniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.

CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6196

Prima liguosius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123.
Jei neatšiliepa, tai telefonu GI 8-6195.

P. ŠKEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2830 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRespect 6-5084

**A FOREST'S FUTURE
IS IN YOUR HANDS**

Every tree, every shrub,
and all our wildlife depend on
you to help prevent
forest fires. So please follow
Smoky's ABC's: Always
hold matches till cold. Be sure
to drop all campfires,
stix the ashes, and drop
them again. Crush all
smokes dead out.

Please! Only you can
prevent forest fires

PLEASE! Only you can
prevent forest fires

CONNECTICUT BE ČEKANAUSKO

Amžinybė viena po kito rėnkioja senuosius veikėjus

Amerikos lietuviai praėjusiais
1973 metais neteko visos eilės
buvusių žymių senosios kartos
veikėjų, kurių pasitraukimas iš
lietuviškos veiklos ir iš gyvenimo
vienur buvo plačiai ir aiškiai,
nef skaudžiai pergyventas, kitur
greičiau pamirštas arba
mažiau tepajustas.

Vienas tokių lietuvių būdavo
1894 metų rugsėjo 6 die-
nį Meškučiuose, Alytaus apskr.
gimęs Vladas Čekanauskas, 1913
metais pačiame jaunystės pava-
saryje atvykęs į Ameriką dže-
kulis, kurs iš rusiškos priespaudos
ir nuo caro kariuomenės pasi-
traukęs, lyg sveikas daigas iš
troškios tamsios atmosferos per-
sodintas į laisvės ir visokių ga-

VLADAS ČEKANAUSKAS

limybių šviesą, beregint pasirei-
škia žvaliu gyvingumu ir neils-
tamu veiklumu.

Pasiruošti gyvenimui jis pradėjo
lankyti ir baigti imigrantams
reikalingas mokyklas ir kursus,
tokius kaip geležinkelio adminis-
tracijos ir buhalterijos, ir pagaliau
atvykęs į Valparaiso, Ind., baigė
Dodge Geležinkelio Institutą ir
1923 m. perėjo į Illinois Central
geležinkelio kompanijos tarnybą.
Nuo 1925 m. nuolat gyveno Hartfor-
do, Conn., ir dirbo telegrafistu prie
New York-New Haven-Hartford
geležinkelio.

Tarp 1927-28 metų teko su
Vladu artimai pabendradarbiauti
Amerikos Lietuvių Tautinėje
Sandaroje, kurios Vladas buvo
vienas svarbiausių ramsčių Nau-
jojo Anglijos. Kadangi dėl Gruodžio
17-dienos perversmo Lietuvoje,
ALTS laikraščiai "Sandara",
"Vienybė" ir "Dirva" suskilo ir
du dar pastarieji perėjo iš demo-
kратinės linijos į diktatūrą, Vladas
laikėsi gryniausio aukso vidurio,
pasilikdamas su "Sandara" ir savo
nuosauka įtaka mokėjo vadinti įkai-
tusius temperamento. Toks jis išbuvo
visą savo gražų 80 metų amžių.

Vladas Čekanauskas, dėl tarnybos
pasivadinusio Walter Chase, viso
amžiaus dienos, išskiriant pora
metų pačioje pabaigoje, buvo
pasvęs tik Lietuvai ir lietuvi-
ybei.

Jis buvo ALTS Centro sekretorius
ir kurį laiką "Sandaros" adminis-
tratorius, ir vėl ALTS politinio
įždo pirmininkas ir Vilniaus
Vadavimo Sąjungos įgaliotinis
JAV-bėse, ir organizatorius, ir
nuo 1951 m. Lietuvių Bendruomenės
JAV-bėse laik. organizacinio komite-
to išdinininkas, ir Lietuvos Laisvės
Sargų Worcesterio kuopos štabo
vadas, Tėvynės Mylėtojų Dr-jos
pirmininkas, bendradarbiavo visoje
eilėje Amerikos lietuvių demokratinio
nusistatymo laikraščių, pasirašydamas
Meškučių vaikų, Sermėgiu, Liutavaru,
bet dažniausiai V. M. Klausučio
slapyvardžiais.

"Tėvynės" šių metų kalėdiniame
nr. 21 Dr. Algirdas Budreckis
parašė plačią ir labai tikslią
velionio V. Čekanausko gyvenimo
ir veiklos apžvalgą, iš kurios
ciuoju bent keletą pastraipų,
kur V. Č. veikia iš visai arti
pavaizduojama:

Kaip ir daugelis ankstyvų ateivių,
Čekanauskas bėgo nuo tarnybos
caro kariuomenėje. 1913 m. liepos
19 d. jis atvyko į JAV ir apsigyveno
Worcester, Mass. Pradžioje dirbo
fizinį darbą — plieno geležies
dirbtuvėse, o vakarais mokėsi
anglų kalbos. Nors suaugęs vyras,
nesidrovėjo baigti amerikine
pradžios mokyklą.

Jau iš mažens jis buvo susipratęs
lietuvis. Nuo pat atvykimo
Čekanauskas įsijungė į lietuvišką
veikimą. Būdamas Worcesterio,
jis priklausė SLA 57 kp., Lietuvių
Piliečių Klubui, Sandaros 16 kp. ir
Tėvynės Mylėtojų Draugijos 50 kp.
Jis taip pat veikė SLRKA, Lietuvių
darbininkų draugijoje ir Lietuvos
Vyčiuose. Iš to matyti, kad jis
nebuvo siaurai "partinis" žmogus.
Pirmojo karo metu jis rinko
Worcesterio apylinkėse parašus
petijai, reikalaujant Lietuvai
nepriklausomybės. Amerikai įsto-
jus į Didįjį karą, jis buvo pa-
šauktas tarnauti Dėdės Samo
kariuomenėje. Po karo jis su-

organizavo... Sargų Kuopą, į kurią jis užverbavo
250 stiprių vyrų, tarnavusių JAV
kariuomenėje. Jis buvo kuopos
štabo viršininkas 1919—1920 m.
Laisvės Sargų tikslas buvo ver-
buoti savanorius vykti Lietuvon
kovoti už tėvynės laisvę.

Jis buvo ir literatūros-dramos
drangijos "Aušrelės" steigėjas.
Sis ratelis gastroliudavo Nau-
joje Anglijoje. Pats Čekanaus-
kas režisuodavo ir vaidindavo ta-
me ratelyje.

Čekanauskas taipogi kovojo
už Vilnių ir savo miklia plunks-
na, Jis parašė patriotinius sce-
nos vaizdus: "Lenkų konspiraciją"
ir "Kovą už laisvę", kurie buvo
suvaidinti Hartforde ir Worcesterioje.
1930 m. jis drauge su S. E. Vita-
ičiu bei K. Paulausku Tėvynės
spaustuvėje paruošė ir išspausdino
brošiūrą "Mūsų Vilnius". 1932 metais
jis parašė antrą brošiūrą — "Kaip
reikia Vilnių Vaduoti".

1935 m. jis vyko į Vilnių iš-
tirti žemės išpirkimą iš suban-
krutavusių žvarininkų ir jos atida-
vimo. Vilniaus krašto lietuviams.
Tai dalinai buvo priedanga, nes jo
tikra misija buvo pervežti Vilniui
Vaduoti Sąjungos paaugotus ame-
rikiečių dolerius Vilniaus lietuvių
komiteto pirmininkui K. Stašui. Iš
Vilniaus jis pasuko į Kauną, kur
dalyvavo Pirmame pasaulio lietuvių
kongrese. Už nuopelnus Lietuvai
buvo apdovanotas Gedimino ordi-
nu.

Neapsisidamas silpnėjančios
sveikatos, jis aktyviai reikėsi
Hartfordo Lietuvių Piliečių Klubo
ir net organizavo literatūros
vakarus Hartforde, kviesdamas
Bostono dramos ratelius vaidinti.

Negana to, jis kurį laiką bu-
vo Tėvynės Mylėtojų dr-jos pir-
mininkas, organizavo lietuvių
kalbos kursus Connecticut valstijoje
ir keletą metų buvo lietuvių
vakarinių mokyklų komiteto
pirmininkas.

Teisingai Dr. Budreckis pastebi,
kad Vladas Čekanauskas nuveiktą
darbą būtų dėkinga studijuoti
laikanti rimto JAV lietuvių
kultūrinės istorijos tyrinėtojo.

Gabeno prezidentas Albert Bongo Romoje pasirodė su labai moderniais batais.

Išsėkis ramiai laisvoje žemėje
visą amžių skyręs Lietuvai ir
lietuviybei, tautietii, ir iki pasi-
mavimo Antimedžiagos pasau-
lyje!

— Kaip jūs vertinat sovietų
valdžią?
— Taip kaip ir savo žmoną:
Truputį myliu, truputį bijau ir
labai norėtusi kitokios.

Susirinkimų PRANEŠIMAI

— Joniškiečių Labdarybės ir Kul-
tūros klubo metinis susirinkimas
nevyks antradienį, sausio 1 d., nes
yra šventė. Sekantis susirinkimas
ivyks antradienį, vasario mėn. 3 d.
A. K.

— Ervilko Draugiško Klubo metinis
susirinkimas ivyks sausio 2 d.,
Hollywood Inn salėje, 2417 W. 43rd
St., 7:30 val. vak. Nariai ir narės
prašomos gausiai dalyvauti, nes
svarbių pranešimų ir daug reikalų
aptarti. Po susirinkimo bus vaišės.
E. M. M.

— Lietuvių Brighton Parko Moterų
klubo metinis susirinkimas ivyks
sausio 3 d., Hollywood Inn salėje,
2417 W. 43rd St., 7 val. vak. Narės
prašomos gausiai dalyvauti, nes
yra daug svarbių reikalų aptarti. Po
susirinkimo bus vaišės. E. M. M.

A. A. MATAS MICKUS

Gyv. 6800 So. Bell Ave.

Mirė 1973 m. gruodžio mėn. 29 dieną, 1:40 val. ryto, sulaukęs 77
metų amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Panevėžyje.
Amerikoje išgyveno 24 metus.
Paliko nuliūdę žmona Mirta (Mikolaitytė), 3 dukterys — Adelė
Vismantas, žentas Vladas, Ona Suopyt, žentas Vydas, ir Birutė Kiamė,
žentas Kazys, gyv. Port Credit, Ont., Canada, 9 anūkai ir kiti giminės,
draugai bei pažįstami.
Lietuvoje liko broliai — Jonas ir Augustas, taip pat sesuo Emilija.
Kūnas pašarvotas Mažeika-Evans koplyčioje, 6845 So. Western
Avenue.

Viejoje gėlių prašoma aukoti Lietuvių Fondui arba Alvuđui.
Trečiadienį, sausio 2 dieną 9:00 val. ryto bus lydimas iš koply-
čios į Sv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, o po gedulingų pa-
malų bus laidojamas Sv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.
Visi Mato Mickaus giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kvie-
čiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir
atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
Žmona, dukterys, žentai, giminės.
Laidotuvių Direktorai Mažeika-Evans. Tel. RE 7-8600.

5-rių Metų Mirties Sukaktis

A. A. ZUZANA IR LIUDVIKAS ANTANAVIČIAI

Gyv. 7019 So. California Ave., Chicagoje

Liudvikas mirė 1968 metais gruodžio mėn. 17 dieną, o jo žmona
Zuzana mirė 1969 metais sausio mėn. 1 dieną, sulaukęs senatvės. Abu
buvo gimę Lietuvoje.

Amerikoje išgyveno daugiau 50 metų.
Palaidoti Sv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.
Paliko nuliūdę brolio sūnus Liudvikas ir jo žmona Johanna An-
ton su šeima, žemgulių šeimos bei kiti giminės, draugai ir pažį-
stami.

Mūsų brangiausias Zuzanos ir Liudviko Antanavičių 5 metų
mirties sukaktis pagerbti, už ju sielas bus laikomos Sv. Mišios Sv. Pa-
nelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, esančioje Marquette Par-
ke, 1973 m. sausio mėn. 1 dieną, 6:00 val. popiet.

Kviejame visus giminės, draugus ir pažįstamus atsilankyti į pa-
malus.
Mes, Jus, mūsų Brangiausiasji teta ir dėdė, niekuomet neužmirši-
me. Jūs pas mus jau nebesugrįšite, bet mes anksčiau ar vėliau pas
Jus nuėjime.
Tebūna Jums lengva ši žemelė.
Nuliūdę lieka:
GIMINĖS.

**ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI,
KIEKVIENA DIENA BUTINI KRIKŠČIONIUI**

Kaipio aš Viešpatiui Dievui užmokėsiu už visą jo geradėjystę, ku-
ria man daro? Ai išganymo kilę išim ir vardą Viešpaties Dievo
apsakyti. Aš savo apsidus Viešpatiui Dievui užmokėsiu visų jo žmonių
akvyzdoje. Psalmis 116:12-14.

Metų pabaiga yra tinkamiausias laikas daryti naujas rezoliucijas atei-
nantiems metams. Brangūs broliai, padarykite gana daug gerų apžadų ar-
ba rezoliucijų nutardami kuomi mes būsime, ką darysime ir kiek kentėsi-
me užlaikydami draugystę mūsų Viešpaties; kad per Dievo malonę ga-
lėtume padaryti ateinančius metus geriausius mūsų gyvenime, kuriuose pa-
naudotume šviesiausią viltį, didžiausias pastangas, ir iš Dievo malonės dau-
giausiai save paaukotume, pergalėtume svieta ir jo dvasią, apgalėtume save
ir savo kūno norus, pasipriešintume mūsų Priešui ir garbintume savo Vieš-
patį ir laimintume jo žmones.

Kristus pasakė, kad jis įsteigė bažnyčią. Bažnyčių yra daug, bet ne
kiekviename aišku, kuri yra tikroji Krikščionių reikalinga tikroji Kri-
staus bažnyčia. Į visus šiuos svarbius klausimus rasite atsakymus nedidelėje
knvygelyje, kuri vadinasi "Tikroji bažnyčia". Ją nemokamai gausite, jei
parausite tokiu adresu: F. Zavis, 3715 W. 66th St., Chicago, Illinois 60629.
SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

**Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS**

6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINŲ VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ.
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VirgInia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

LITUANICAI - 40 METŲ

Skaitome laikraščiuose apie lietuvių pastangas įvairiose Amerikos ir Kanados vietose duoti gatvėms, aikštėms ir sodams Lietuvą primenančius vardus. Manau, kad verta priminti mūsų tautiečiams, kad ir pačioje Chicagoje yra Lietuvos gatvė, kuriai šių metų gruodžio 31 dieną jau sukako 40 metų. Prieš 40 metų lietuviai buvo apgyvenę Lietuvai, daugelis jų dar ir šiandien nesirengia bėgti iš senos lietuvių kolonijos. Jei kuriam jau reikia iškelti, tai keliauja į Lietuvą Tautinės kapinės, bet nevažiuoja į priemiesčius.

1933 metų liepos 26 dieną Lietuvių Piliiečių Lygos susirinkime, šios organizacijos pirmininkės Marijonos Zolpienės buvo pasiūlyta įamžinti drasių lakūnų Dariaus ir Girėno skridimą per Atlantą. Šiandien bet kuris lakūnas galingu lėktuvu perskrenda Atlantą, bet prieš 40 metų, kai lėktuvai buvo silpni, ilgiems skridimams neparuošti, tai šių dviejų vyrų skridimas buvo didvyriškas. Tais laikais

Marijona Zolpienė

kiekvienas lietuvis jautėsi didvyriu. Du didvyriai mus visus užkrėtė didvyriška dvasia. Mes, žinoma, neskridome, bet mums buvo malonu, kad du mūsų mažos tautos nariai įveikė vandėnyną, kaip tai buvo padaręs Charles Lindbergas.

Teko susitikti su politikais ir bandyti juos įtikinti, kad Moterų Lygos pasiūlymams pritarę. Aldermanas T. Doyle paprašė Stulpiną, kad jam išaiškintų visą Lietuvos reikalą ir plačiau papasakotų apie lietuvius. Teko kreiptis į miesto komisijas, kurios turi balsuoti šitokiems sprendimams. Kreipėmės į patį merą Edward Kelly ir 11-to wardo aldermaną H. B. Connaly. Teko išvartyti visas knygas ir patikrinti ar kartais kur nėra panašaus vardo.

Vincas Stulpinas politikams nušvietė susirinkimo tikslus, o Marijona Jungaiciūnienė patarė kreiptis į lietuvių advokatus, kad padėtų paruošti dirvą lietuviškam vardui priminti. Reikėjo iširti, kodėl ta gatvė vadinosi Auburn gatve ir įtikinti, kodėl ją reikia pavadinti Lietuvos vardu. Be to, aš nuykau į miesto archyvus, tariausi su žinančiais ir išaiškinau, kad nebus keblumų Lietuvos vardu. Advokatai sutiko patarnauti lietuviškos moterims ir sudarė komisiją šiam reikalui. Komisijos nariais buvo John Zuris, J. Grišius, J. Bagdžiūnas-Borden ir R. Vasalle. Advokatai patyrė, kada gatvių ir skersgatvių komisija posėdžiaus miesto savivaldybėje, kad galėtų nueiti ir prašyti pakeisti gatvės vardą.

Lapkričio 9 dienos posėdyje komisija nutarė Auburn gatvei duoti Lietuvos vardą, o gruodžio 29 dieną šis nutarimas buvo patvirtintas reikalingais miesto atstovų parašais. Oficialus gatvės atidarymas įvyko 1934 metų sausio 1 dieną. Prie 33-čios gatvės kampo ir Lietuvos susirinko minia žmonių. Grožio didelis lietuvių orkestras, vadinamas benu. Zolpienė pirmiausia papasakojo apie iškilmes ir paprašė Lietuvos konsulę Antaną Kalvaitį, Naujienų redaktorių Dr. Pijų Grigaitį, Draugo — L. Šimutį, Sandaros M. Vaidylą ir Margučio — Vanagaitį.

Dalyvavo lakūno Girėno broliai Vincas ir Stasys, seserys Laura Nelson, Katrė Juocius, Vincas Stulpinas, Antanas Vaivada, parinkęs vardą Dariaus ir Girėno lėktuvui, A. Gilienė, Mykolaitienė, lakūno brolis J. Girėnas. Diena pasitaikė šalta, bet visi šalčio nejautėme, nes Lietuvos vardas buvo pirmas Chicagoje. Mes buvome patenkinti, kad to meto miesto pareigūnai leido vieną gatvę pavadinti Lietuvos vardu.

Vėliau Lietuvių Auditorijoje buvo suruoštas didelis Lietuvos krikšto banketas, kuriame dalyvavo lietuviškų organizacijų atstovai ir atsakingi miesto pareigūnai.

Nemanėme, kad Lietuvos vardas taip ilgai bus žinomas visoje Chicagoje. Lietuvai šiandien labiau reikalinga, negu bet kada. Jis bus reikalinga ir ateinančioms kartoms, kad žinotų apie laisvai ir nepriklausomai gyventi norinčią tautą.

Marijona Zolpienė

Šiame numeryje bendradarbiauja savo straipsniais: Henrikas Antanaitis, Juozas Audėnas, Pranas Čepėnas, Zigmas Dailidka, Liudas Dovydenas, Česlovas Gedgaudas, Kotryna Grigaitytė, Algirdas Gustaitis, dr. Kazys Karvelis, Antanas Kučys, Stasys Lozoraitis Jr., Dr. Juozas Pajaujis, Jūratė Reizgytė, Antanas Rinkūnas, Romualdas Spalis, Kęstutis Šeštokas ir Petras Veršelis. Viso šiam Varpė telpa 32 rašiniai ir 23 nuotraukos.

Juozas Žilevičius, LIBRARY OF LITHUANIAN MUSICOLOGY. Tai paties prof. J. Žilevičiaus parašyta ir prof. Leonardo J. Simučio į anglų kalbą išversta informacinė 26 puslapių knygelė apie autoriaus sukurtą ir globojamą Lietuvių Muzikologijos Archyvą. Knygelė paįliustruota lietuvių liaudies muzikos instrumentų, kai kurių gaidų ir lietuvių muzikų nuotraukomis, išleista Valdo Adamkaus lėšomis.

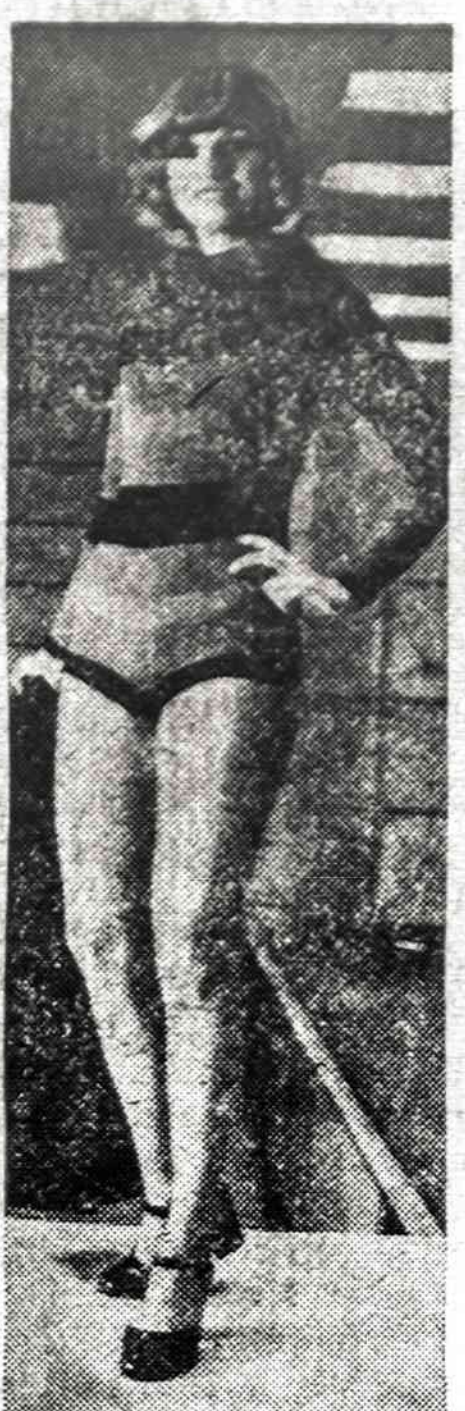
Knygelėje yra labai įdomi istorija, kaip šiandien labai turtingo kolekcionieriaus Archyvo organizatorius Juozas Žilevičius jau nuo 1920 metų, grįžęs iš Petrogrado, baigęs muzikos konservatoriją, pradėjo Lietuvos spaudoje rašyti įdomius straipsnius apie muziką bendrai ir lietuvių muziką ypačiai, ir tuo pačiu metu pradėjo rankioti įvairiausių muziką liečiančią medžiagą, sudarydamas pradžią Lietuvių Muzikos Archyvui, kurio pradžia jau iš Petrogrado parsivežė keletą deščių muzikologinės medžiagos. Kaip knygelėje rašoma, Juozo Žilevičiaus Lietuvių Muzikologijos Knygynas yra virš trijų šimtų tūkstančių paskirų dalykų. Pastebėtina, kad Archyvui lentynas ir kt. instaliacijas dovanojį pastatė Valerijonas Šimkus, sunaudodamas 1,400 pedų lentų.

Liet. Muzikologijos archyvas ir gnygnas dabar randasi Jėzuitų pastatytoje naujoje Jaunimo Centro sekcijoje, 2345 West 56 Street, Chicagoje.

Knygelė nedidelė, bet daug jai telpa ir ne muzikai labai įdomios medžiagos apie lietuvių muziką ir muzikus nuo senųjų iki naujausių laikų.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI, Kr. Donelaičio Lietuvos Mokykloms mokinių laikraštėlis 1973 m. gruodžio 15 d. Nr. 2. Kaip pati ši mokykla, taip jos mokiniai ir jų leidiniai pastebėtinai progresuoja, kas atsispindi ir jų "Pirmuosiuose žingsniuose", kuriuose su savo jaunutės kūrybos mėginimais dalyvauja kelios dešimtys berniukų ir mergaičių pradedant III skyriaus baigiant VIII klasės mokiniais.

SKAUTŲ AIDAS, Gruodis 1973. Gražiu spalvotu Dainos Astašaitytės piešiniu iliustruotu viršeliu, 24 puslapių iliustruotas Juozo Toliušio redaguojamas lietuvių skautų sąjungos Amerikoje organas. Pranešime,

Vengrijos madų parodoje Budapešte pademonstruotas megzas drabužis turi ir prieda — ilga sijoną, kurį modelis šiai nuotraukai nusiėmė.

kada ateina "nauja redakcija" dabartinis redaktorius Juozas Toliušis atsiveikina, pranešdamas, kad nauju redaktorium nuo sekancio numerio bus v. s. Alė Namikienė (Chicagoje). J. P.

TRUMPAI

— Paulė Ancevičienė ir Birutė Vilčinskienė moko Ottavos lituanistikos mokykloje. Tėvų komiteto pirm. yra inž. Gintautas Mitalas, sekr. Dalia Procunienė ir inž. Irena Jurkuvienė. Šiame Kanados sostinė mieste įsisteigė lietuvių skautų būreliai. Jiems vadovauja Irena Danytė ir Ben. Čeponkus.

— J. Karka išrinktas Toronto Lietuvių Journalistų S-gos pirmininku, L. Švegzdaitė — sekr., J. Vaičiūnaitis — inž. Skyrėje yra 32 nariai.

— Toronto Skautija turi gerai įrengtą ir gerai tvarkomą stovyklą "Romuva", kurią naudoja savo organizacijos reikams ir išnuomoja Amerikos ir Kanados stovyklaujančioms grupėms. Stovyklavietės komitetą sudaro K. Asevičius, J. Bajoraitis, K. Gaputis, A. Grybas, V. Keturakis, E. Pakštas, B. Saplys, V. Sendzikas ir A. Vasiliauskas. Revizijos komisijon išrinkti: E. Bajoraitienė, F. Pakštienė ir D. Stukas.

— S. Adamonis, Los Angeles, Calif., prisidėdamas prie Naujienų platinimo vajas ir palaidydamas artimus ryšius su toli gyvenančiais artimais asmenimis, užsakė vieneriems metams Naujienas savo mielam giminiui V. Bartašui, gyv. Mount

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMU VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISU RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PRospect 8-2233

HELP WANTED — MALE Darbininkų Reikia

ENGINEERS — DRAFTSMEN STRUCTURAL Structural engineers and draftsmen required by consulting engineering firm for design of civil industrial and commercial projects. Numerous fringe benefits. Excellent working conditions.

CONSOER TOWNSEND & ASSOC. Call Mr. SCHNEIDER 337-6900

BUTU NUOMAVIMAS, IVAIROUS DRAUDIMAI, NAMU IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO TEL. — 254-5554

NORITE PIRKTI AR PARDUOTI NAMĄ? SUSISIEKTE SU CONNIE DAGYS FIRESIDE REALTY — Tel. 585-2064 Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

KUR ŽMONES SAVI

Miklas Rėklaitis iš Marquette Parko apylinkės, ats. generalas, visuomenininkas, LF pareigūnas ir buvęs Federalinės socialinių reikalų organizacijos "Vista" įgaliotinis, pratęsdamas prenumeratą, atsuntė 6 dol. vajui.

— Jonas ir Ponia Rundėnai, iš Brighton Parko apylinkės, pratęsiat prenumeratą, įteikė vajui 5 dol. Vajaus komisija nuoširdžiai dėkoja visiems rėmėjams už aukas, platintojams už pastangas bei parinkimą Naujienų dovanai brangiems asmenims, o naujiems skaitytojams už atkreipimą dėmesio į pastangas. Visi skaitytojai yra prašomi remti Naujienas ir jas platinti, darant pastangas rasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai yra kviečiami atkreipti už dėmesį į Naujienas, gerai susipažinti su jomis ir jas užsisakyti.

NEPAPRASTAS PIRKINYS Modernus bungalow tinka bet kuriai šeimai. Geriausia vieta Marquette Parke. Tuoj galima užimti. Sumažinta kaina visu ketvirtinju vėles, kadangi reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY

2951 W. 63rd ST. (Prie Sacramento) Tel. 436-7878

BUILDERS AND CONTRACTORS Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR Irenų mieste ir užmiesty naujus ir perstatytus senus visų rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ZUKAUSKAS 4444 So. WESTERN AVE Chicago, Ill. 60609. Tel.: VI 7-3447

PLUMBING & HEATING Service 24 hours 10305 So. St. Louis Tel. PR 9-2955

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS Čia automobilai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusis darbininkų. Karos nebrangios. 3512-24 W. 43rd Street, Chicago, Ill. TEL. — 776-5888 Anicetas Garbačiauskas, sv.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

NAUJOJI GOLD COAST INN

Gerai lietuvių ir amerikiečių maistas yra mūsų specialybė. Priimami užsakymai grupinėms sveikoms gimtadienių, laidotuvių ir kitoms progoms, pasirenkant geriausią šeimoms stiliaus maistą ir gėrimus.

LARRY IR BEA LAURIAN Naujieji Savininkai 2525 West 71st Street, Chicago, Ill. 60629. Tel. HE 4-4149

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ZUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENĖ 2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787 Didelis pasirinkimas įvairių prekių. AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE 2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737 3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320 Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, Coleriniai Cerifikatai.

V. VALANTINAS

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga. Kaina \$1.50

Neį vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės anšleiti be J. Augustaitio paraštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, Lietuvoje gyvenusių ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstanti žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitio knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užtioti "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$1.50 čekį arba Money Order, pridant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gave pinigų, tuojau knyga pasusime.

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapočinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiant Lietuvai, bėgima nuo bolševikų ir gyvenima tremtiniu stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta naskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išvyskėtes nesikeičias komunizmo klatingumas paveržiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

EIKAGIETĖS ISPODZIAI KOMUNISTU PAVERGTŲ LIETUVOJ. Autoras buvo Vilniuje. Trakuoje, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaidžius aprašymai ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ka tai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MĄGIŠKŲJU KILIMU I VILNIU. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Iliustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ I ANAPUS GELEŽINĖS UZDANGOS. Autoriaus pastabuma neapauka intuisiŲ ir agitruojo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KREVĖ SAVO LAIŠKUOSE, 1944-54 m. 49 psl. \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpesčiai apie iškilvitos kultūrinį gyvenimą. Skurdūi tremtis ji nepalenkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau inokini. Pasitvirkime visi, skaitydami Krėvo Pleperio 77 ANEKDOTUS 52 psl. \$1.00.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL 60608 atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — MONDAY, DECEMBER 31, 1973

Atsiūsta paminėti

VARPAS NR. 12. Žurnalas tautos bei žmogaus laisvei, tautinei kultūrai ir lietuviybei, Nr. 12, 1973. Įsteigtas 1889 m. Redaktorius Antanas Kučys, administratorius Titas Briškaitis. Leidžia Varpininkų Filisterių Draugija; 192 pusl. knyga, iliustruota dailininkų V. Kristolaitytės, Dagio, Ivanausko ir Vaitiekūno darbų nuotraukomis.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BICIULIS

Katherine Hepburn neseniai pradėjo naują karjerą — televizijai skiruose filmuose. Ji čia matoma repetacijos metu.